

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02M081V01101	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Intelectual	1c	3
P02M081V01102	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Motriz	1c	3
P02M081V01103	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Sensorial	1c	3
P02M081V01104	Resposta Organizativa do Centro Educativo e Servizos de Apoio	1c	3
P02M081V01105	O Deporte como Medio Integrador	1c	3
P02M081V01106	O Deporte Adaptado: Propostas para unha Integración Global	1c	3
P02M081V01107	Desenvolvemento Psicomotor e Discapacidade	1c	3
P02M081V01108	A Educación Física Adaptada como Ferramenta Formativa na Nenez	1c	3
P02M081V01201	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos Derivadas do Contexto Socio-Cultural	2c	3
P02M081V01202	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaxe	2c	3
P02M081V01203	Metodoloxías para a Inclusión Escolar	2c	3
P02M081V01204	As TIC Aplicadas á Educación Inclusiva	2c	3
P02M081V01205	Alto Rendemento Deportivo: Os Paralímpicos	2c	3
P02M081V01206	A Actividade Física en Poboacións Especiais: Persoas con Discapacidade Física, Psíquica e Sensorial	2c	3
P02M081V01207	Exercicio Físico, Saúde e Calidade de Vida: Pautas para o seu Desenvolvemento	2c	3
P02M081V01208	Traballo Fin de Máster	2c	10
P02M081V01209	Prácticas Externas I	1c	12
P02M081V01210	Prácticas Externas II	2c	8

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Intelectual**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Intelectual			
Código	P02M081V01101			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Señorán, María del Mar			
Profesorado	Deaño Deaño, Manuel García Señorán, María del Mar Ojea Rúa, Manuel Pomar Tojo, Carmen M ^a			
Correo-e	msenoran@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	A materia Intervención en necesidades educativas dos alumnos con discapacidade intelectual forma parte do módulo Aspectos Psicopedagóxicos da Educación Especial. Céntrase no desenvolvemento das persoas con discapacidade intelectual e trastornos xeneralizados de desenvolvemento; a avaliación e implicacións dos procesos cognitivos nas súas necesidades de apoio educativo e, nos sistemas de intervención que promoven a competencia persoal e a aprendizaxe significativa en estudantes con discapacidade intelectual e/ou trastornos xeneralizados do desenvolvemento.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber facer - Saber estar / ser
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos implicados na aprendizaxe nas persoas con discapacidade cognitiva	CB3 CG1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención sobre aprendizaxe escolar en discapacidade intelectual e/ou trastornos xeneralizados do desenvolvemento.	CB2 CB3 CG2 CE3
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de instrución e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas e ás necesidades de apoio das persoas da aprendizaxe.	CB2 CB3 CG2 CE3 CE4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de programas, valorando os resultados como achega ao coñecemento actual	CB2 CB5 CG4 CE3 CE4 CE6
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados a persoas con discapacidade intelectual en termos do coñecemento actual do curso.	CB5 CG2 CE6
Ser capaz de aplicar e comunicar os seus resultados a situacións de dificultades de aprendizaxe	CB2 CG3 CG4 CE1

Contidos

Tema	
Desenvolvemento, avaliación e intervención en persoas con discapacidade intelectual	Explicacións da discapacidade intelectual desde as concepcións de dominio xeral ou dominio específico Avaliación da discapacidade intelectual Intervención Educativa na discapacidade intelectual: PREP-L e PREP-M
O estudante con TDAH	O proceso atencional. Factores determinantes. Deficits da atención. O trastorno con déficit de atención con hiperactividade (TDAH). Dificultades persoais e escolares Avaliación e instrumentos para o diagnóstico do TDAH Intervención para a meiora do proceso atencional. Análise de programas.
Desenvolvemento, avaliación e intervención con persoas con trastornos xeneralizados do desenvolvemento	Explicacións do autismo: hipótese da Teoría da Coherencia Central Cognitiva. A teoría da percepción Criterio diagnóstico: o Inventario do Espectro Autista (IDEA) Intervención Educativa: Desenvolvemento cognitivo-emocional. Programa de integración Gestaltico Programa de Desenvolvemento da Comprensión Social

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	7	14
Traballos e proxectos	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada	
	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CE3 CE4
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CE3 CE4 CE6

Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Alonso, C., et al. (2008). *Educación desde la discapacidad: experiencias de escuela*. Barcelona: Graó.

Álvarez, L., González-Castro, P., Soler, E., González-Pienda, J.A. y Núñez, J.C. (Coord.) (2004). *Aprender a atender (un enfoque aplicado)*. Madrid: CEPE.

Bal, E.; Harden, E., y Lamb, D. (2010). Emotion recognition in children with autism spectrum disorders: relations to eye and autonomic state. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 40 (3), 358- 370.

Bassedas, E. (2010). *Alumnado con discapacidad intelectual y retraso del desarrollo*. Barcelona: Graó.

Das, J.P., Deaño, M., García-Señorán, M.M. y Tellado, F. (2000). C.A.S. un instrumento para la mejora cognitiva de atención a la diversidad. *Educación, Desarrollo y Diversidad*, 3 (2), 83-107. ISSN: 1139-9899

Deaño, M. (2001) (Ed.). *Intervención psicopedagógica en la deficiencia mental*. Ourense: GERSAM.

Deaño, M. (2005). *D.N.:CAS (Das-Naglieri: Sistema de Evaluación Cognitiva). Adaptación española*. Ourense: GERSAM

Frith, U. (2004). *Autismo. Hacia una explicación del enigma*. Madrid: Alianza Editorial.

García, J. (1997). *Psicología de la atención*. Madrid: Síntesis.

García-Señorán, M.M, González, S.G. y Ramalho, J. (2007). PIHA (Programa de intervención en las habilidades atencionales). En M. Deaño (Ed.), *La función de apoyo educativo inclusivo para afrontar las dificultades en el aprendizaje* (pp.59-74).

García-Señorán, M.M. (2002). Evaluación de los procesos cognitivos PASS subyacentes a las habilidades de cálculo mediante el CAS (Cognitive Assessment System). Ponencia presentada en M. Deaño (Coodinador), *Procesos cognitivos PASS y aprendizaje matemático: los usos del PASS para entender y mejorar las dificultades de cálculo*. Simposium realizado en el VII Congreso Internacional: Exigencias de la Diversidad. *Libro de Actas del VII Congreso Internacional Exigencias de la Diversidad* (pp. 79-82). Santiago de Compostela: VII Congreso Internacional Exigencias de la Diversidad.

Luque, D. J. (2006). *Orientación educativa e intervención psicopedagógica en el alumnado con discapacidad: análisis de casos prácticos*. Archidona: Aljibe.

Moreno, J. M. y Montero, P. J. (coords.) (2007). *Intervención educativa en la discapacidad intelectual: fundamentación teórica*.

Madrid: EOS.

Ojea, M. (2009). Autismo, Asperger. Programa de Integración Gestáltico. Málaga: Aljibe.

Ojea, M. (2010). *Emociones en niños y niñas autistas. Programa de Desarrollo de la Comprensión Social*. Alicante: PL, Promolibro.

Rivière, A., y Martos, J. (eds.) (1998). *El tratamiento del autismo. Nuevas perspectivas*. Madrid: APNA-IMSERSO.

Schalock, R. (2009). La nueva definición de discapacidad intelectual, apoyos individuales y resultados personales. *Revista Española sobre Discapacidad Intelectual*, 40(1), 22-39.

Tejedor-Tejedor, F.J., González-González, S.G. y García-Señorán, M.M. (2008). Estrategias atencionales y rendimiento académico en estudiantes de secundaria. *Revista Latinoamericana de Psicología*, 40 (1) 123-132.

Vallés, A. (2006). Alumnos con inatención, impulsividad e hiperactividad: intervención multimodal. Madrid: EOS.

Verdugo, M. A. (2011). *Discapacidad Intelectual: definición, clasificación y sistemas de apoyo* (11ª ed.). [Intellectual Disability. Definition, Classification, and Systems of Supports. 11th Edition]. Madrid: Alianza Editorial.

Verdugo, M.A. y Bermejo, B.G. (2009). *Discapacidad intelectual. Adaptación social y problemas de comportamiento*. Madrid: Pirámide.

Verdugo, M.A., Arias, B. e Ibáñez, A. (2007). *SIS. Escala de Intensidad de apoyos. Manual. Adaptación castellana*. Madrid: TEA Ediciones S.A. (Adaptación española de la escala de Thompson, J.R. y cols., (2004). The supports intensity Scale (SIS): Users manual Washington DC: American Association on Mental retardation).

Recomendaciones

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Motriz**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Motriz			
Código	P02M081V01102			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	Asensio Cubero, María Esther Carrera Conde, Iria González González, Salvador Guillermo Iglesias Sarmiento, Valentín			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web	http://masterapoiioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia realízase unha abordaxe detallada dalgunhas das principais discapacidades motrices, así como dos diversos procedementos e estratexias para a avaliación, diagnóstico e intervención.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicarlos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber facer - Saber - estar / ser
CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber - estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber - saber facer
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber - saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias

1. Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos implicados nas necesidades específicas de apoio educativo das persoas con discapacidade motriz.	CG1 CE1
2. Utilizar procedementos e instrumentos de detección e avaliación das necesidades apoio educativo, neuropsicomotriz e socio-familiar en alumnado e persoas con discapacidade motriz.	CG4 CE3 CE4 CE6
3. Diseñar e/ou aplicar intervencións encamiñadas á mellora das necesidades das persoas con discapacidade motriz e, no seu caso, avaliar o impacto desas intervencións na persoa e o seu contexto.	CG2 CE3 CE4 CE6

Contidos

Tema	
Implicacións dos procesos cognitivos e os seus correlatos neurolóxicos nas necesidades de apoio educativo de persoas con discapacidade motriz.	Factores cognitivos e neurofisiolóxicos condicionantes da discapacidade motriz. Modalidades, Etioloxía e datos sociodemográficos da discapacidade motriz.
Valoración e medición dos devanditos procesos e a súa correlación co logro académico neste tipo de estudantes.	Procedementos e instrumentos de avaliación do alumnado con discapacidade motriz.
Análise dos programas de intervención e sistemas de apoio ás NEE da discapacidade motriz.	Programas de intervención. Os plans de apoio.
Deseño da intervención en necesidades específicas de apoio educativo.	Intervencións educativas na discapacidade motriz. Intervencións significativas fronte ás intervencións de apoio.
Avaliación de resultados de intervención.	Decisións acerca da avaliación das intervencións.
Informe, discusión e comunicación dos resultados a profesionais e familia e conclusións obtidas sobre discapacidade motriz e formas de apoio educativo.	O contexto familiar como ámbito de apoio á avaliación e intervención en discapacidade motriz. O contexto familiar como destinatario de apoios á discapacidade motriz.
Patoloxías cerebrais adquiridas	Interpretación dos informes de avaliación e a súa utilidade. Intervención desde unha perspectiva multidisciplinar Discusión de casos
Pluridiscapacidade e discapacidade motriz	Avaliación e intervención en pluridiscapacidade e discapacidade motriz.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	5	0	5
Traballos de aula	15	0	15
Traballos e proxectos	0	55	55

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	50	CG1 CG2 CE1 CE3 CE4
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	50	CG1 CG2 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20 % da presencialidade. Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado. Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuadrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia. Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

- Aguado, A.L., y Alcedo, M.A. (1995). Las personas con discapacidad física. En M.A. Verdugo (Dir.), *Personas condiscapacidad. Perspectivas psicopedagógicas y rehabilitadoras*. Madrid: Siglo XXI.
- Basil, C., Soro-Camats, E. y Rosell, C. (1998). *Sistemas de signos y ayudas técnicas para la comunicación aumentativa y la escritura*. Barcelona: Masson.
- Cardona, M., Gallardo, M. V. y Salvador, M. L: (2001). *Adaptemos la escuela. Orientaciones ante la discapacidad motórica*. Málaga: Aljibe.
- Centro de Recursos de Educación Especial de Navarra (CREENA: Equipo de Motóricos). (2000). *Necesidades Educativas Especiales: Alumnado con Discapacidad Motórica*. Pamplona: Gobierno de Navarra. (<http://www.pnte.cfnavarra.es/publicaciones>)
- Centro Nacional de Recursos para la Educación Especial (CNREE). (1990). *Las Necesidades Educativas Especiales del niño con Deficiencia Motora*. Madrid: M.E.C./CNREE.
- Gallardo, M.V. & Salvador, M.L. (1994). *Discapacidad Motórica. Aspectos Psicoevolutivos y educativos*. Málaga: Aljibe.
- Latorre, A. y Bisetto, D. (2009). *Trastornos del desarrollo motor. Programas de intervención y casos prácticos*. Madrid: Pirámide.
- Levitt, S. (2000). *Tratamiento de la Parálisis cerebral y del Retraso Motor*. 3ª ed. Buenos Aires: Médica Panamericana.
- Maiz, B. y Güereca, A. (2006). *Discapacidad y autoestima. Actividades para el desarrollo emocional de niños con discapacidad física*. México: Trillas.
- Martín-Caro, L. y Junoy, M. (2001). *Sistemas de Comunicación y parálisis cerebral*. Madrid: ICCE.
- O.M.S. (1993). *Fomento del Desarrollo del Niño con Parálisis Cerebral. Guía para los que trabajan con niños Paralíticos Cerebrales*. Ginebra: Autor.
- Puyuelo, M., y Arriba, J. A. (2000). *Parálisis cerebral infantil. Aspectos comunicativos y psicopedagógicos. Orientaciones al profesorado y a la familia*. Málaga: Aljibe.
- Rosell, C., Soro-Camats, E. y Basil (2010). *Alumnado con discapacidad motriz*. Barcelona: Graó.
- Sánchez Montoya, R. (2002). *Ordenador y Discapacidad. Guía práctica de apoyo a las personas con necesidades educativas*

especiales. Madrid: CEPE.

Sánchez, J. y Llorca, M. (2004). *Atención educativa al alumnado con Parálisis Cerebral*. Málaga: Aljibe.

Sanz Redín, C. (2004). *Aquí jugamos todos*. Madrid: Pila Teleña.

Xuntade Galicia. Consellería de Educación e Ordenación Universitaria (2006). *Alumnado con Discapacidade Motora*. Autor.

Â

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes.

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Sensorial**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Sensorial			
Código	P02M081V01103			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Profesorado	Fernández Cons, M ^a de las Mercedes Gayo Álvarez, María Elena Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Correo-e	juanluisrr@uvigo.es			
Web	http://masterapoiopeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia pretende dar a coñecer as características do desenvolvemento e aprendizaxe correspondente ás diversas etapas educativas do alumnado con discapacidade visual e auditiva, co obxecto de ser capaz de deseñar diferentes sistemas de avaliación e intervención en función das necesidades educativas que presenta este tipo de alumnado.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber - saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CG4	Saber xeneralizar a distintas contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos implicados na aprendizaxe nas persoas con discapacidade sensorial.	CB3 CB4 CG1 CE1
Coñecer as distintas condicións da aplicación de programas en discapacidade sensorial.	CB2 CG2 CE3
Sensibilizarse sobre a necesidade do uso da Lingua de Signos Española.	CB5 CG1 CE1
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención para o apoio das necesidades educativas específicas e aplicarlos conforme ás condicións experimentais establecidas e ás necesidades de apoio das persoas con discapacidade visual ou auditiva, con especial referencia aos procesos lectores e comunicativos.	CB3 CB5 CG2 CE1 CE2 CE3
Sintetizar e avaliar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual e ao estudante que aprende.	CB4 CG4 CE3 CE4 CE6
Ser capaz de fomentar e aplicar os seus resultados a situacións de necesidades específicas de apoio lector e comunicativo.	CB4 CG3 CG4 CE1

Contidos

Tema	
Desenvolvemento, avaliación e intervención con persoas con discapacidade visual	- Desenvolvemento psicolóxico de persoas con discapacidade visual. - Aspectos diferenciais. Implicacións nas necesidades específicas de apoio educativo dos procesos visuais e os seus correlatos neurolóxicos. - A avaliación psicopedagóxica de alumnos e alumnas con discapacidade visual. Valoración e medición dos procesos e a súa correlación cos logros académicos. - Actividades de estimulación para o alumnado con discapacidade visual. - Atención educativa do alumnado con discapacidade visual e orientación a país.

Desenvolvemento psicolóxico, avaliación e intervención con persoas con deficiencias auditivas

- Desenvolvemento psicolóxico de persoas con discapacidade auditiva.
- Implicacións nas necesidades específicas de apoio educativo dos procesos auditivos e os seus correlatos neurolóxicos.
- A avaliación psicopedagóxica de alumnos e alumnas con discapacidade auditiva. Valoración e medición dos procesos e a súa correlación cos logros académicos.
- Análise das intervencións en necesidades específicas de apoio educativo lecto-escritor e comunicativo. Introducción á LSE.
- Deseño da intervención en termos de NEE lecto-escritoras e/ou comunicativas.
- Elaboración e avaliación de resultados de intervención. Informe, discusión e difusión.

Desenvolvemento psicolóxico, avaliación e intervención con persoas con sordoceguera

- Concepto de Sordoceguera: Clasificación, heteroxeneidade da poboación, forma de agrupar á poboación con sordocega,
- Principais sistemas alternativos de comunicación.
- Fundamentos teóricos e prácticos dos programas de intervención educativa con persoas sordocegas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	10	15
Traballos de aula	7	7	14
Traballos e proxectos	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CB4 CG2 CE3 CE4 CE6

Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante.	40	CB2 CB3 CG2 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Domínguez, A. B. y Alonso, P., La educación de los alumnos sordos hoy: perspectivas y respuestas educativas., 2004, Aljibe

Gómez P., Romero E. , Sordoceguera. Un análisis multidisciplinar, 2004, ONCE

Torres, A. L., Atención al educando ciego o con deficiencias visuales, 2006, EUED

Bibliografía Complementaria:

Checa, F. J.; Marcos, M.; Martín, P.; Núñez, M. A. y Vallés, A. (2000). *Aspectos evolutivos y educativos de la deficiencia visual*. (2 vols.). Madrid: ONCE.

Collado, S. y otros (2007). *Discapacidad visual y destrezas manipulativas*. Madrid: ONCE.

Débora C. (1999) *Aprendiendo a Comunicarse: estrategias para desarrollar comunicación con infantes cuyas incapacidades múltiples incluyen incapacidad de la vista y el oído*. Universidad del Estado de California, Northridge V. 10, N. 5., Publicado por el Departamento de Servicios Sordociegos de California. Recuperado de: <http://www.osepideasthatwork.org/parentkit/24%20-20Learning%20to%20Communication%20%28Spanish%29.pdf>

Domínguez, A. B. y Alonso, P. (2004). *La educación de los alumnos sordos hoy: perspectivas y respuestas educativas*. Málaga: Aljibe

Fernández del Campo, J. E. (2005). *Del cálculo mental*. Madrid: ONCE.

García, J. M. y Pérez, J. (2001). *El niño con déficit auditivo en el aula. Desarrollo, comunicación e intervención*. Murcia: Diego Marín

Gómez P. (2000). *Lasordoceguera. Intervención Psicopedagógica*. En: Martínez, I. Y Villalba. *Aspectos evolutivos educativos de la Deficiencia Visual*. Madrid: Organización Nacional de Ciegos Españoles.

Gómez P., Romero E. (2004). *Sordoceguera. Un análisis multidisciplinar*. Madrid: Organización Nacional de Ciegos Españoles.

González, T., Sánchez, S. y Suárez, M. (1997). *Adquisición y desarrollo de conceptos básicos*. Madrid: ONCE.

Jiménez M. G. (2003). *Deficiencia auditiva. Evaluación, intervención y recursos psicopedagógicos*. Madrid: CEPE

Torres, A. L. (2006). *Atención al educando ciego o con deficiencias visuales*. Costa Rica: EUNED.

Â

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Resposta Organizativa do Centro Educativo e Servizos de Apoio**

Materia	Resposta Organizativa do Centro Educativo e Servizos de Apoio			
Código	P02M081V01104			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia de la Fuente Fernández, María Adoración Deaño Deaño, Manuel			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia cumpre un papel fundamental no programa do máster derivado do seu carácter instrumental e formativo. O seu carácter instrumental porque traballa competencias necesarias para ofrecer respostas educativas inclusivas, de equidade e valores fundamentais para un íntegro desenvolvemento persoal e social. O carácter formativo porque aparece unha nova visión de como ensinar e como aprender nunha escola inclusiva dentro dunha sociedade que respecta e acolle o principio e dereito dunha educación para todos e todas. En definitiva para que os profesionais con esta formación poidan, desde unha visión crítica e reflexiva, axudar ao alumnado con necesidades educativas específicas de apoio educativo, en calquera das súas manifestacións.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.	- saber - saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber - saber facer
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza das adaptacións curriculares e valorar a súa necesidade e incidencia na aprendizaxe escolar normal e con apoio.	CB3 CG2 CE1 CE3
Ser capaz de usar condicións inclusivas nas propostas de planificación curricular.	CB3 CG2 CE2 CE4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de propostas de acción organizativas, curriculares e sociais conforme ás condicións inclusivas, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB3 CG2 CE2 CE6

Contidos

Tema	
Implicacións das adaptacións do currículo no apoio educativo específico na escola inclusiva. Adaptacións curriculares de centro e marco de actuación escolar inclusiva.	*
Valoración e medición dos diferentes efectos na inclusividade. Análise das intervencións en necesidades específicas de apoio educativo en aprendizaxe inclusivo.	*
Deseño da intervención en termos de apoio educativo e atención individual.	*
Elaboración e avaliación de resultados de intervención.	*
Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas da avaliación e intervención.	*

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	12	3	15
Seminarios	0	12	12
Traballos de aula	8	0	8
Traballos e proxectos	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB3 CG2 CE3 CE4 CE6
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB3 CG2 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB3 CG2 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.Â

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Referencias Bibliográficas:

Ainscow.M. (2001). *Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y mejoras para las instituciones educativas*. Madrid: Narcea.

Arnaiz, P. (2003). *Educación inclusiva: una escuela para todos*. Malaga: Aljibe.

González, M.T. (2003). *Organización y gestión de centros escolares*. Madrid: Prentice-Hall.

Moreno, J.M. (2004). *Organización y gestión de centros educativos*.Madrid: UNED.

Satinback, S. y Stainback, W. (2004) *Aulas inclusivas. Un nuevo modo de enfocar y vivir el currículo*. Madrid: Narcea

Tharp, R.G., Estrada, P., Dalton, S. y Yamauchi, L.A. (2002). *Transformar la enseñanza. Excelencia, equidad, inclusión y armonía en las aulas y las escuelas*. Barcelona: Paidós.

DECRETO 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás *tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**O Deporte como Medio Integrador**

Materia	O Deporte como Medio Integrador			
Código	P02M081V01105			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García Soidan, José Luís			
Profesorado	García Soidan, José Luís			
Correo-e	jlsoidan@uvigo.es			
Web	http://masterapoiioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Os distintos deportes poden ser vehículos integradores socio-educativos, mediante a participación e o desenvolvemento de "todas" as persoas, ademais de ser un fenómeno cultural e un medio global de comunicación e expresión de xénero, raza e idade. Por outra banda as persoas con discapacidade ou con enfermidades dexenerativas, atoparon no deporte adaptado unha forma adecuada de participación e integración social motivante, a través do desenvolvemento de programas e campañas de promoción e práctica adaptada de distintos deportes.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber - saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber - saber facer
CG4	Saber xeneralizar a distintas contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber - saber facer

CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.	- saber - saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber - saber facer
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber - saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer as distintas metodoloxías que permiten dar resposta ás necesidades educativas especiais para facilitar o deporte como medio integrador.	CB1 CG1 CE6
Ser capaz de deseñar programas de intervención baseados en metodoloxías creativas e flexibles segundo as discapacidades do neno.	CB2 CG3 CE4 CE6
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de metodoloxías inclusivas e deportivas valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB2 CB3 CG2 CG4 CE3 CE6
Evaluar os resultados dos programas de intervención deportiva aplicados con metodoloxías inclusivas a persoas con necesidades educativas especiais.	CB2 CB4 CG2 CE6
Ser capaz de focalizar a temática da integración/inclusión educativa de nenos con capacidades diferentes nas aulas das institucións escolares.	CB2 CB3 CG1 CE1 CE2 CE4

Contidos

Tema	
1. Deporte Escolar Adaptado	1.1. Estado actual da cuestión. 1.2. Deportes adaptados no medio terrestre. 1.3. Deportes adaptados no medio acuático.
2. Deporte Recreativo Adaptado.	2.1. Deportes adaptados en espazos pechados. 2.2. Deportes adaptados en espazos abertos.
3. Deporte Terapéutico Adaptado	3.1. Deportes terapéuticos segundo as distintas franxas etarias.
4. Deporte Competitivo Adaptado .	4.1. Deporte competitivo local. 4.2. Deporte competitivo de alto rendemento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	10	15
Traballos de aula	7	7	14
Traballos e proxectos	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Exposición en pequeno grupo (ata 5), dun tema relacionado co deporte como medio integrador
Traballos de aula	Realizar ou responder de forma individual a un problema plantexado na aula.

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos de aula	Atención individualizada e/ou en pequenos grupos, para discutir temas, problemas e exercicios expostos en clase, nos horarios que se establezan para este fin.
Seminarios	Atención individualizada e/ou en pequenos grupos, para discutir temas, problemas e exercicios expostos en clase, nos horarios que se establezan para este fin.
Traballos e proxectos	Atención individualizada e/ou en pequenos grupos, para discutir temas, problemas e exercicios expostos en clase, nos horarios que se establezan para este fin.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados no aula e/ou das actividades autónomas do estudante. Realización de traballos en grupos de 2 o 3 alumnos.	20	CB1 CB2 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula. Respostas a pequenos tests plantexados na aula.	40	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CE3 CE4
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

- Barbieri, Aldo, Deporte y recreación accesibles : plena accesibilidad para personas con capacidades diferentes , 1, 2007
- Blasco, Josefa., Metodologías de investigación en las ciencias de la actividad física y el deporte : ampliando horizontes . , 1, 2007
- Sanz Rivas D., ACTIVIDADES FÍSICAS Y DEPORTES ADAPTADOS PARA PERSONAS CON DISCAPACIDAD, 1, 2012
- Consejo Superior de Deportes, Violencia, deporte y reinserción social , 1, 2007
- Cumellas Riera, Montserrat, Discapacidades motoras y sensoriales en Primaria : la inclusión del alumnado en Educación Física : 181 juegos adaptados. Unidad Didáctica : deporte adaptado , 1, 2006
- Escudero Escorza, T, La construcción de la investigación evaluativa : El aporte desde la educación , 1, 2011
- Jiménez Martín, Pedro, Manual de estrategias de intervención en actividad física, deporte y valores , 1, 2008
- La Caixa: Obra Social, Deporte, salud y calidad de vida , 1, 2009
- Mishchenko, Victor, Fisiología del deportista : (bases científicas de la preparación, fatiga y recuperación de los sistemas funcionales del organismo de los deportistas de alto nivel) , 1, 1995
- Santos, J.A. y Balibrea, E., Mujer, deporte y exclusión : experiencias europeas de inserción por el deporte , 1, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Alto Rendemento Deportivo: Os Paralímpicos/P02M081V01205
- Exercicio Físico, Saúde e Calidade de Vida: Pautas para o seu Desenvolvemento/P02M081V01207
- O Deporte Adaptado: Propostas para unha Integración Global/P02M081V01106

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**O Deporte Adaptado: Propostas para unha Integración Global**

Materia	O Deporte Adaptado: Propostas para unha Integración Global			
Código	P02M081V01106			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis			
Correo-e	cayan@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia trata de presentar os coñecementos actuais sobre os procesos cognitivos e funcións executivas e a súa aprendizaxe e desenvolvemento para a participación adecuada no deporte. Así mesmo trata de desenvolver os procesos de regulación da conduta como actividade cognitiva e social organizada para tal participación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber - saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber
CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber - saber facer
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber

CE6 Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da - saber atención á diversidade. - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer os fundamentos teóricos do deporte adaptado e a súa aplicación á educación.	CB1 CG1 CE3
Sensibilizarse ante as diferenzas deportivas e físicas e competencias comunicativas co deporte adaptado.	CB1 CB3 CG1 CE1
Ser capaz de deseñar programas de intervención baseados en metodoloxías deportivas adaptadas e flexibles segundo as necesidades do neno.	CB2 CB3 CG2 CE3
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de programas deportivos adaptados de metodoloxías inclusivas valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB3 CB4 CG2 CG4 CE3 CE6
Avaliar os resultados dos programas de intervención en deportes adaptados e de integración global a persoas con necesidades educativas especiais	CB3 CB4 CG2 CE6

Contidos	
Tema	
1. Implicacións da perspectiva do deporte adaptado e da construción da identidade no aprendizaxe inclusivo.	1.1. Orixe, evolución e situación actual do deporte adaptado. 1.2. A regulación da competición no deporte adaptado: principais institucións. 1.3. O deporte adaptado como medio de aprendizaxe inclusivo.
2. Competencia deportiva, deportividade e modelos de orientación deportiva.	2.1. Aspectos técnicos, tácticos e regulamentarios das principais modalidades de deporte adaptado: supostos prácticos
3. Valoración das metodoloxías inclusivas para unna integración global..	3.1. Adaptación do deporte adaptado ao marco educativo desde a práctica. 3.2. Xogos e deportes específicos para persoas con discapacidade.
4. Deseño da intervención en termos de proxectos de mellora deportiva.	4.1. Pautas básicas para o desenvolvemento da tecnificación deportiva.
5. Elaboración e avaliación de resultados de implementación de metodoloxías deportivas adaptadas.	5.1. As metodoloxías deportivas avanzadas
6. Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas. Discusión e xeneralización de boas prácticas	6.1. O proceso de iniciación á práctica do deporte adaptado: consideracións teóricas e prácticas

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	10	15
Traballos de aula	7	7	14
Traballos e proxectos	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.

Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CG1 CG2 CE1 CE6
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CG1 CE3
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CG2 CG4 CE3 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

- Bernal, J., Juegos y Actividades Adaptadas,, Gymnos, 2001
- Bernal, J., El profesor de Educación Física y el Alumno Sordo, Wanceulen, 2001
- Campagnolle, S., La Silla de Ruedas y la Actividad Física, Paidotribo, 1998
- Carrera, J., Actividad Física para Personas con Discapacidades., Wanceulen, 2013
- Fabián, L., Deportes para Discapacitados Mentales, Stadium, 1999
- Garel, J., Educación Física y Discapacidades Motrices., INDE, 2007
- Gutiérrez, A., La Iniciación Deportiva para Personas con Ceguera y Deficiencia Visual., Aljibe, 2011
- Ríos, M., Blanco, A., Bonany, T., y Carol, N., El Juego y los Alumnos con Discapacidad, Paidotribo, 2004

Bibliografía Complementaria:

- Cecchini Estrada, J.A., González González-Mesa, C., & Montero Méndez, J. (2007). Participación en el deporte y fair play. *Psicothema*, 19 (1), 57-64.
- Â Cervelló, E. (1999). Variables psicológicas relacionadas con la elección de tareas deportivas con diferente nivel de dificultad: Consideraciones para el diseño de programas motivacionales de entrenamiento psicológico en el deporte. *Revista Motricidad*, 5, 35-52.
- Â Estévez-González, A., García-Sánchez, C., & Barraquer-Bordas, L.I. (2000). Los lóbulos frontales: El cerebro ejecutivo. *Revista de Neurología*, 31, 566-577.
- Â García-Molina, A., Tirapu-Ustárroz, J., & Roig-Rovira, T. (2007). Â Validez ecológica en la exploración de las funciones ejecutivas. *Anales de Psicología*, 23 (2), 289-299.
- Â Herrera Pino, J. A., Gutiérrez del Álamo, F. J., & García Álvarez, A. R. (2009). Fundamentos neuropsicológicos del trastorno por déficit de atención e hiperactividad. En F. J. Quintero Gutiérrez del Álamo, J. Correas Lauffer, & F. J. Quintero Lumbreras (Eds.). *Trastorno por déficit de atención a lo largo de la vida (3ª Ed.)*. Madrid: Elsevier.
- Â Hyde, A.L., Doerksen, S.E., Ribeiro, N.F., & Conroy, D.E. (2010). The independence of implicit and explicit attitudes toward physical activity: Introspective access and attitudinal concordance. *Psychology of Sport and Exercise*, 11, 387-393.
- Â Martínez-Selva, J.M., Sánchez-Navarro, J.P., Bechara, A., & Román, F. (2006). Mecanismos cerebrales de la toma de decisiones. *Revista de Neurología*, 42, 411-418.
- Â Mirsky, A.F., Anthony, B.J., Duncan, C.C., Ahearn, M.B., & Kellam, S.G. (2001). Analysis of the elements of attention: A neuropsychological approach. *Neuropsychology Review*, 2 (2), 109-145.
- Â Moreno Murcia, J.A., Cervelló Gimeno, E., & González-Cutre Coll, D. (2006). Motivación autodeterminada y flujo disposicional en el deporte. *Anales de Psicología*, 22 (2), 310-317
- Â Muñoz-Céspedes, J.M. & Tirapu-Ustárroz, J. (2004). Rehabilitación de las funciones ejecutivas. *Revista de Neurología*, 38, 656-663.
- Â Pistoia, M., Abad-Mas, L., Etchepareborda, M.C. (2004). Abordaje psicopedagógico del trastorno por déficit de atención con hiperactividad con el modelo de entrenamiento de las funciones ejecutivas. *Revista de Neurología*, 38 (Supl 1), S149-S155.
- Â Posner, M.I. & Rothbart, M.K. (2007). *Educating the human brain*. Washington (DC): American Psychological Association.
- Â Barkley, R.A. (2001). The executive functions and self-regulation: An evolutionary neuropsychological perspective. *Neuropsychology Review*, 11 (1), 1-20.
- Â Rebollo, M.A. & Montiel, S. (2006). Atención y funciones ejecutivas. *Revista de Neurología*, 42 (Supl 2), S53-S57.
- Â Rees, T., Ingledewb, D.K., & Hardy, L. (2005). Attribution in sport psychology: Seeking congruence between theory, research and practice. *Psychology of Sport and Exercise*, 6, 189-204.
- Â Sastre-Riba, S. (2006). Condiciones tempranas del desarrollo y el aprendizaje: El papel de las funciones ejecutivas. *Revista de Neurología*, 42 (Supl 2), S143-S151.
- Â Soprano, A.M. (2003). Evaluación de las funciones ejecutivas en el niño. *Revista de Neurología*, 37, 44-50.
- Â Tirapu-Ustárroz, J., García-Molina, A. Luna-Lario, P., Roig-Rovira, T., & Pelegrín-Valero, C. (2008). Modelos de funciones y control ejecutivo (II). *Revista de Neurología*, 46, 742-750.
- Â Tirapu-Ustárroz, J., García-Molina, A. Luna-Lario, P., Roig-Rovira, T., & Pelegrín-Valero, C. (2008). Modelos de funciones y control ejecutivo (I). *Revista de Neurología*, 46, 684-692.
- Â Tirapu-Ustárroz, J., Muñoz-Céspedes, J.M., & Pelegrín-Valero, C. (2002). Funciones ejecutivas: Necesidad de una integración conceptual. *Revista de Neurología*, 34, 673-685.
- Â Tsai, C.L. (2009). The effectiveness of exercise intervention on inhibitory control in children with developmental coordination disorder: Using a visuospatial attention paradigm as a model. *Research in Developmental Disabilities*, 30, 1268-1280.

Recomendaciones

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Desenvolvemento Psicomotor e Discapacidade**

Materia	Desenvolvemento Psicomotor e Discapacidade			
Código	P02M081V01107			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Díaz Pereira, María del Pino			
Profesorado	Barcala Furelos, Roberto Jesús Díaz Pereira, María del Pino			
Correo-e	pinod@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia realízase un abordaxe detallado do desenvolvemento psicomotor na infancia e a na adolescencia, así como das dificultades que poden xurdir ao ancho deste desenvolvemento, e a diversos procedementos e estratexias para a súa avaliación e intervención.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber - saber facer
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber - saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicarlos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser

CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza do desenvolvemento psicomotor nas persoas con discapacidade.	CB1 CG1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención en desenvolvemento en persoas con discapacidade	CB2 CB3 CG2 CE3
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención e aplicalos conforme ás ás necesidades de apoio específico dos persoas con necesidades psicomotrices.	CB2 CB3 CG2 CE3 CE4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB3 CG4 CE3 CE4 CE6
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	CB3 CB4 CG4 CE3 CE4 CE6
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	CB4 CB5 CG3 CG4 CE1

Contidos

Tema
Factores condicionantes da competencia motora * e o seu desenvolvemento
Desenvolvemento psicomotor nos diferentes perfís de discapacidade e pautas de intervención. *
Instrumentos para a avaliación das dificultades no desenvolvemento psicomotor. *
Intervención nas dificultades do desenvolvemento psicomotor. *

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	8	12
Debates	3	0	3

Traballos de aula	4	9	13
Cartafol/dossier	1	43	44

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Debates	Discusión argumentada entre un grupo de estudantes e o docente. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debates	Participación activa en debates expostos entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...	20	CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6
Cartafol/dossier	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación	80	CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Carrasquillo, F. A. (2009). *Características del desarrollo físico y motriz de niños y jóvenes con Trastornos Generalizados del Desarrollo*. Universidad Metropolitana.

Downey, R.; Rapport, M.J.K. (2012). Motor activity in children with autism: a review of current literatura. *Pediatr Phys Ther* 24, 2-20. 65

Ferrándiz, I. M^a y Gútiez, P. (1998). Perfiles de personas con deficiencia mental basados en las funciones motrices gruesas. *Enseñanza* 16, 213-229.

Green, D.; Baird, G.; Barnett, A. L.; Henderson, L.; Huber, J y Henderson, S. E. (2002). The severity and nature of motor impairment in Asperger's syndrome: a comparison with specific developmental disorder of motor function. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 43(5), 655-668.

Linares, P. (1997). Motricidad en un grupo de personas con necesidades educativas especiales. *Revista Motricidad*, 3, 187-207

MABC-2. *Batería de evaluación del movimiento para niños*

Pan, C. Y.; Tsai, C-L. y Chu, C-H. (2009). Fundamental movement skills in children diagnosed with Autism Spectrum Disorders and Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *J Autism Dev Disord* 39, 1694-1705.

Papadopoulos, N.; McGinley, J.; Tonge, B.; Bradshaw, J.; Saunders, K.; Murphy, A. y Rinehart, N. (2011). Motor proficiency and emotional/behavioural disturbance in autism and Asperger's disorder: another piece of the neurological puzzle? *Autism* 16 (6), 627-640.

Pieters, S.; De Block, K.; Scheiris, J.; Eysen, M.; Desoete, A.; Deboutte, D.; Van Waelvelde, H. y Roeyers, H. (2011). How common are motor problems in 67 children with developmental disorder: rule or exception? *Child: care, health and development* 38, 1, 139-145.

Provost, B.; Lopez, B. R. y Heimerl, S. (2007). A comparison of motor delays in Young children: Autism Spectrum Disorder, developmental delay and developmental concerns. *J Autism Dev Disord* 37, 321-328.

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**A Educación Física Adaptada como Ferramenta Formativa na Nenez**

Materia	A Educación Física Adaptada como Ferramenta Formativa na Nenez			
Código	P02M081V01108			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Díaz Pereira, María del Pino			
Profesorado	Barcala Furelos, Roberto Jesús Díaz Pereira, María del Pino Rebollo Vázquez, Ana			
Correo-e	pinod@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia trata de habilitar a través da adaptación correspondente para a elaboración, planificación e execución das accións no ser humano, procesos que se presentan como deficitarios en persoas con diversos tipos de discapacidade.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicarlos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber - saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza da educación física adaptada como ferramenta formativa na nenez.	CB1 CG1 CE3
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención en educación física adaptada como ferramenta formativa.	CB2 CG2 CE3
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención na educación física adaptada como ferramenta formativa e aplicalos conforme ás necesidades de apoio específico dos persoas con necesidades físicas.	CB2 CB3 CG2 CE3 CE4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB3 CB4 CG4 CE3 CE4 CE6
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	CB3 CB4 CG4 CE3 CE4 CE6
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	CB4 CB5 CG3 CG4 CE1

Contidos

Tema	
Fundamentos neuropsicolóxicos da conduta motriz	Fundamentos neuropsicolóxicos dos procesos perceptivos relacionados co movemento Fundamentos neuropsicolóxicos dos patróns de conduta motriz grossa e fina. Trastornos do movemento dependendo da área lesionada.
Procedementos e ferramentas para a avaliación da competencia motora, con especial atención á lateralidad.	Indicadores de competencia motora e de lateralización. Procedementos para a determinación do índice de lateralidad.
Adaptación e intervención desde a perspectiva tendo en conta os coñecementos actuais das funcións executivas.	A adaptación da educación física desde os coñecementos actuais sobre as funcións executivas. Adaptar para elaborar para planificar e executar accións.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	8	12
Debates	3	0	3
Traballos de aula	4	9	13
Cartafol/dossier	1	43	44

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*) Actividad en la que se formulan problema y/o exercicios relacionados con la asignatura. El alumno debe desarrollar las soluciones adecuadas o correctas mediante la ejercitación de rutinas, la aplicación de fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados. Se suele utilizar como complemento de la lección magistral.
Debates	(*) Debate argumentado entre un grupo de estudiantes y el docente. Puede centrarse en un tema de los contenidos de la materia, en el análisis de un caso, en el resultado de un proyecto, ejercicio o problema desarrollado previamente en una sesión magistral...
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debates	(*) Participación activa en los debates planteados en el aula entre el grupo de estudiantes y el docente. Puede centrarse en un tema de los contenidos de la materia, en el análisis de un caso, en el resultado de un proyecto, ejercicio o problema desarrollado previamente en una sesión magistral...	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6

Cartafol/dossier (*)Documento elaborado por el estudiante que recopila información sobre las experiencias, proyectos, tareas y trabajos realizados durante el proceso de formación.	80	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do primeiro cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Artiga-Pallarés, J., Rigau-Ratera, E., & García-Nonell, C. (2007). Relación entre capacidad de inteligencia límite y trastornos del neurodesarrollo. *Revista de Neurología*, 44, 739-744.

Â Bundens Â S.P. (2000). *Brain Gym and its effect on the reading comprehension of third grade strudents with learning disabilitites*. Tesis de Magíster: Rowan University.

Â Campos, A.L. (2010). Neuroeducación: Uniendo las neurociencias y la educación en la búsqueda del desarrollo humano. *La Educ@ión: Revista Digital*, 143, 1-14.

Â Cardona Orozco, G.M. & Cardona Henao, J.F. (2007). La lúdica como estrategia tricerebral para lograr aprendizajes significativos en población con dificultades de aprendizaje. *Memorias. Revista de Investigaciones*, 77-83.

Â Castro-Volio, I. & Cuenca-Berger, P. Trastornos del neurodesarrollo (síndrome X frágil) y neurodegenerativos (síndrome de temblor/ataxia) asociados al 'crecimiento' de un gen. *Revista de Neurología*, 40, 431-437.

Â Deutsch, G. & Springer, S.P. (1985). *Cerebro derecho, cerebro izquierdo (2da Edición)*. Barcelona (ES):

Ducassou Varela, A. (2006) Cuatro aproximaciones a la importancia del movimiento en la evolución y desarrollo del sistema nervioso. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 6 (22), 87-98.

Â Gesell, A.L. (1956). *El niño de 1 a 5 años: Guía para el estudio del niño preescolar*. Barcelona (ES): Paidós Ibérica, S.A.

Â Gottlob, S. & Oka, Y. (2007). Movement Curriculum for pre-school children with emotional disturbances: A three-stage developmental approach. *Journal of Dance Education*, 7 (1), 14-24.

Â Kephart, N.C. (1971). *The slow learner in the classroom (2nd Edition)*. Columbus (OH): Charles Merrill.

Â Kephart, N.C. (1968). *El alumno retrasado*. Barcelona (ES): Luis Miracle.

Â Knobloch, H. & Pasamanick, B. (1974). *Gesell and Amatruda's Developmental Diagnosis (3rd Edition)*. Hagerstown (ML): Harper & Row Publishers. (Versión en español de la Editorial Paidós),

Â Lázaro Lázaro, A. (2000). La inclusión de la psicomotricidad en el proyecto curricular del centro de educación especial: De la teoría a la práctica educativa. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, **37**, 121-138.

Â Linares, P. (1997). Motricidad en un grupo de personas con necesidades especiales. *Revista Motricidad*, **3**, 197-207.

Â Marcionese, M.C. (2005). *Visual motor coordination and reading: A correlational analysis Part II*. Tesis de Magíster: Rowan University.

Â Narbona, J. & Reynoso, C. (2007). Pronóstico de los trastornos del neurodesarrollo a través de la clínica: movimientos generales. *Revista de Neurología*, **44** (Supl 3), S39-S42.

Â Pinto, F. (2008). Lo maravilloso y mágico del neurodesarrollo humano. *Revista Chilena de Pediatría*, **79** Supl (1), 18-20.

Â Ratti S. G., Rearte S. N., Alvarez, E. O. (2006). Perspectivas filogenéticas del uso de la mano, asimetría cerebral y capacidad de lecto-escritura. *Revista Médica Universitaria*, **2** (2).

Â Ruiz, L.M., Mata, E., & Jiménez, F. (2005). Percepción visual y problemas evolutivos de coordinación motriz en la edad escolar. *Archivos de Medicina del Deporte*, **22** (107), 213-224.

Â Ruiz, L.M., Mata, E., & Moreno, J.A (2007). Los problemas evolutivos de coordinación motriz y su tratamiento en la edad escolar: Estado de la cuestión. *Motricidad. European Journal of Human Movement*, **18**, 1-17.

Â Ruiz, L.M., Mata, E., Jiménez, F., & Moreno, J.A (2007). Moverse con dificultad en el gimnasio: Consideraciones en torno a un problema educativo y de salud. *Apunts. Medicina de L ' Esport*, 153, 47-54.

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos Derivadas do Contexto Socio-Cultural**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos Derivadas do Contexto Socio-Cultural			
Código	P02M081V01201			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Brandín Feijoo, Camilo Conde Rodríguez, María Ángeles Fariña Rivera, Francisca Mosqueda Bueno, Olegaria			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://masterapoiopeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Con esta materia trátase de sensibilizar aos futuros profesionais da educación de como os condicionamentos socioculturais, étnicos, económicos, de violencia e/o xénero impactan diferencialmente na aprendizaxe xerando con frecuencia necesidades educativas especiais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva dos procesos implicados en aprendizaxe nas persoas con diversidade socio-cultural.	CB1 CB3 CG2 CE1
Comprender os procesos de identidade cultural e a diversidade que supón para a aprendizaxe e o desenvolvemento humano	CB1 CB3 CG2 CE1
Coñecer distintos programas para o apoio específico educativo á aprendizaxe destas persoas.	CB1 CB3 CG2 CE1
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de apoio baseados en estratexias de aprendizaxe e aplicalos conforme ás necesidades motivacionais e de apoio das persoas con diversidade socio-cultural.	CB2 CG1 CE1 CE3 CE4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB4 CG3 CE6
Avaliar os resultados dos programas aplicados en termos de estratexias para persoas con diversidade cultural.	CB3 CG2 CG4 CE6
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados a situacións de dificultades de aprendizaxe.	CB4 CB5 CG3 CE1 CE6

Contidos

Tema	
Familia e sociedade: Incidencia dos factores socio-económicos na aprendizaxe	Formas de análise e avaliación Educación e igualdade de oportunidades. Intervención para a prevención do fracaso e a mellora do rendemento
Explicación da influencia dos estereotipos de xénero nas traxectorias académicas	Expectativas sociais, identidades e traxectorias académicas de alumnos e alumnas. A coeducación e o sistema educativo Orientacións para a intervención
Os malos tratos infantís. Contexto familiar e contexto educativo	Formas de análises e avaliación Intervención ante os malos tratos infantís Intervención para a prevención e tratamento das condutas violentas

Condutas disruptivas, desadaptación social de nenos e novos e as súas consecuencias na aprendizaxe e a desadaptación escolar	Personalidade e Conduta social Desadaptación social e problemas escolares Sistemas de regulación e inhibición da conduta disruptiva
Inmigración e escola	Metodoloxías e técnicas de traballo máis adecuadas para o traballo con inmigrantes Análises de casos. Sistemas de intervención e mellora para as dificultades de aprendizaxe

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	7	14
Traballos e proxectos	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CE3 CE4
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE3 CE4 CE6

Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Armas, M. (2007). *Prevención e Intervención ante problemas de conducta. Estrategias para centros educativos y familias*. Madrid: Wolters Kluwer España.

Baráibar, J.M. (2005) *Inmigración, familias y escuela en educación infantil*. Madrid. MEC.

Espinosa, M.A., Ochaíta, E. y Espinosa, A. (1999). *La educación para la igualdad*. Volúmenes I y II. Madrid: Dirección General de la Mujer de la CAM.

Fernández, J. (coord.). (1988). *Nuevas perspectivas en el desarrollo sexual y de género*. Madrid: Pirámide.

EURYDICE (2004) *La integración escolar del alumnado inmigrante en Europa*. Dirección General de Educación y Cultura de la Comisión Europea.

Lahire, B. (2003). *Los orígenes de la desigualdad escolar*. En Á. Marchesi y C. Hernández (eds.), *El fracaso escolar: Una perspectiva internacional* (pp. 61-71). Madrid: Alianza.

Mañeru, A. (2002). *La diferencia sexual en la educación. En Niñas: La discriminación invisible*. Madrid: UNED.

Rodríguez, C. (2011). *Género y cultura escolar*. Madrid: Morata

Sandoval, M. y Simón, C. (2007). *Los alumnos con problemas de conducta*. Claves para la formación del profesorado. Contextos Educativos, 10, 91-100

Santos Guerra, M.A. (2000). *El harén pedagógico. Perspectiva de género en la organización escolar*. Barcelona: Graó.

Siguán, M. (1998). *La escuela y los inmigrantes*. Barcelona: Paidós

Simón, C. (2006). *Hacia la comprensión de las dificultades de comportamiento y adaptación en el aula, en el marco de una educación que promueva la inclusión*. En A. Moreno y M. Soler (Coords.). *La disrupción en las aulas, problemas y soluciones* (pp. 189 - 199). Madrid.

Subirats, M. y Tomé, A. (2007). *Balones fuera. Reconstruir los espacios desde la coeducación*. Barcelona: Octaedro

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaxe**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaxe			
Código	P02M081V01202			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Deaño Deaño, Manuel Parente, Fernanda Leopoldina Ribeiro Ferreira da Silva, María Iolanda Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web	http://masterapoiioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia trataremos os distintos procesos neuropsicolóxicos e cognitivos que subxacen a lectura, escritura e cálculo e que nos poden explicar as dificultades que aparecen no neno/a nos contextos escolares. Estas dificultades constitúen no seu conxunto o que se coñece como dificultades específicas de aprendizaxe.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber - saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber facer
CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer

CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber - saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva dos procesos implicados na aprendizaxe da lectura, a escritura e o cálculo nas persoas con dificultades de aprendizaxe específicas.	CB1 CB2 CG1 CE1
Coñecer distintos programas para o apoio específico educativo á aprendizaxe destas persoas.	CB1 CB3 CG1 CE3 CE4
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de apoio e aplicalos conforme ás necesidades motivacionais e de apoio das persoas con dificultades específicas de aprendizaxe.	CB2 CB3 CB4 CG1 CE3 CE4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de sistemas de avaliación e intervención, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento.	CB2 CB3 CB4 CG1 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6
Avaliar os resultados dos programas aplicados en termos de beneficios para a aprendizaxe das persoas en termos do coñecemento actual do curso.	CB3 CB4 CG1 CG2 CE6
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados a situacións de dificultades de aprendizaxe específicas.	CB2 CB3 CB4 CG4 CE1 CE3

Contidos

Tema	
Implicacións de dificultade de aprendizaxe específica en lectura, escritura e/ou cálculo no proceso educativo.	*
Procesamento diferencial da información para as aprendizaxes escolares e estratexias que supón. Perfís cognitivos diferenciais segundo a dificultade de aprendizaxe.	*
Valoración e medición dos procesos e estratexias cognitivas e a súa correlación co logro académico.	*
Análise das intervencións en necesidades específicas de apoio educativo para a lectura, escritura e cálculo.	*

Deseño da intervención en termos de apoio específico e contexto multicultural.	*
Elaboración e avaliación de resultados de intervención.	*
Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas.	*

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	6	2	8
Seminarios	0	12	12
Presentacións/exposicións	2	2	4
Traballos de aula	12	4	16
Traballos e proxectos	0	35	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Presentacións/exposicións	Presentación e discusión de resultados de aplicación de sistemas de avaliación e intervención.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CG1 CG2 CG4 CE1 CE3 CE4

Presentacións/exposicións	Presentación e discusión de resultados de aplicación de sistemas de avaliación e intervención.	20	CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.Â

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do Â segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.Â

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Arbones, B. (2005). Detección, Prevención y Tratamiento de dificultades del aprendizaje. Cómo descubrir, tratar y prevenir los problemas en la escuela (1ª ed) . Vigo: Ideas Propias Editorial.

Armenta, F. y Rodríguez, C. (2010). *Necesidad específicas de apoyo educativo: Teoría, programas, adaptaciones curriculares, las nuevas tecnologías y las competencias básicas* . Sevilla: Fundación Ecoem.

Borregón, S. (2008). *E. LECTOES: enseñanza de la lectoescritura por método fonético: prevención y tratamiento de la dislexia: manual para padres y educadores*. Madrid: Ciencias de la Educación Preescolar y Especial.

Botías, F., Higuera, A. M. y Sánchez, J. F. (2012). *Necesidades Educativas Especiales: planteamientos prácticos*. Madrid: Wolters Kluwer Educación.

Cuetos, F. (2008). *Psicología de la lectura*. Bilbao: Wolters Kluwer España.

Cuetos, F. (2009). *Psicología de la escritura*. Bilbao: Wolters Kluwer España.

Cuetos, F., et al. (2007). *PROLEC-R: batería de evaluación de los procesos lectores, revisada*. Madrid: TEA.

Cuetos, F., Ramos, J. L. y Ruano, E. (2004). *PROESC: evaluación de los procesos de escritura (2ª ed.)*. Madrid: TEA.

Deaño, M (2000). *Como prevenir las dificultades del cálculo*. Málaga: Aljibe

Deaño, M. (2005). *D.N.: CAS (Das. Naglieri: Sistema de Evaluación Cognitiva). Adaptación Española*. Ourense: Gersam

Ediciones.

Deaño, M. y Alfonso, S. (2007). Estilos de aprendizaje CAS y necesidades educativas específicas. En M. Deaño (Ed.), *Discapacidad y Familia. XXXIV Reunión Científica Anual*. Ourense: AEDES.

Deaño, M., Alfonso, S. y Fernández, M. J. (2006). El D.N: CAS como sistema de evaluación cognitiva para el aprendizaje. En M. Deaño (Ed.), *Formación del profesorado para atender a las necesidades específicas de apoyo educativo. XXXII Reunión Científica Anual*. (pp.159-182). Ourense: AEDES.

Defior, S. (2007). *Las dificultades de aprendizaje: Un enfoque cognitivo*. Málaga: Aljibe.

García-Madruga, J. A. (2006). *Lectura y conocimiento*. Barcelona: Paidós.

Gispert, D. y Ribas, L. (2010). *Alumnado con dificultades en el aprendizaje de la lectura*. Barcelona: Graó.

González, M. J. (coord.) (2012). *Prevención de las dificultades de aprendizaje*. Madrid: Pirámide.

González, M. J. y Martín, I. (2011). Intervención temprana de la lectoescritura en sujetos con dificultades de aprendizaje. *Revista Latinoamericana de Psicología*, 43 (1), 35-44.

González-Pienda, J. Nuñez, J.C. (1998). *Dificultades de aprendizaje escolar*. Madrid: Pirámide

Hernández, V. (ed.) (2005). *Prevención e intervención en los problemas de aprendizaje en la educación infantil y primaria*. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas, D. L.

Iglesias-Sarmiento, V. (2009). *Dificultades de aprendizaje en el dominio aritmético y en el procesamiento cognitivo subyacente*. (Doctoral dissertation, University of Vigo, 2008). Ann Arbor, MI: ProQuest LLC/ UMI Dissertation Publishing.

Molina, S. ; Sinués, A. Deaño, M. (1998). *El fracaso en el aprendizaje escolar (II). Dificultades específicas de tipo neuropsicológico*. Málaga: Aljibe

Porras, J. (2011). *Aproximación al alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo*. Madrid: Visión Libros.

Sánchez, E. (coord.) (2010). *La lectura en el aula. Qué se hace, qué se debe hacer y qué se puede hacer*. Barcelona: Graó.

Veiga, M. (2006). *Dificultades de aprendizaje. Detección, Prevención y Tratamiento (1ª ed.)*. Vigo: Ideas Propias Editorial.

Vieiro, P. (2005). *Psicología de la lectura*. Madrid: Pearson

Viv East, L. E. (2010). *Guía práctica de necesidades educativas especiales*. Madrid: Morata.

Recomendaciones

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás *tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Metodoloxías para a Inclusión Escolar**

Materia	Metodoloxías para a Inclusión Escolar			
Código	P02M081V01203			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Deaño Deaño, Manuel Gayo Álvarez, María Elena			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo capacitar aos estudantes para valorar as situacións de alumnado con necesidades educativas, a análise de metodoloxías de atención á diversidade e o desenvolvemento de programas que faciliten unha educación inclusiva.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber - saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer

CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber - saber facer
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a ASC e ATH como unha estratexia educativa que contribúe a fomentar a participación e a mellora da calidade de vida desde a intervención para a atención á diversidade; como unha metodoloxía de intervención con capacidade para integrar a diferentes colectivos, estimulando a participación e o desenvolvemento persoal e grupal e para deseñar e aplicar proxectos no ámbito das necesidades educativas especiais.	CB2 CB3 CG2 CE3 CE5
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de ASC, ATH e aplicarlos conforme ás necesidades de apoio específico das persoas con necesidades específicas de apoio educativo.	CB1 CB2 CB3 CG2 CE1
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB4 CG4 CE6
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	CB1 CB2 CG2 CE6
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención sobre animación sociocultural e atención hospitalaria.	CB1 CB2 CG1 CE3
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	CB4 CG3 CG4 CE1

Contidos

Tema	
Cara unha pedagogía da autonomía.	Instrucción educativa inclusiva. Aprendizaxe mediada. Fortalezas e debilidades. Potencial de aprendizaxe.
Planificación dun programa de apoio educativo específico con persoas con NEE.	Fases no deseños de programas. Implementación do deseño. Avaliación de programas de intervención. Elaboración do informe.
Os servizos educativos.	Os servizos educativos en e para a comunidade. Os servizos sociais comunitarios. Os servizos sanitarios ante a discapacidade. Os servizos culturais e de tempo libre.
A atención educativa hospitalaria como estratexia educativa.	A pedagogía hospitalaria e a educación especial. As necesidades educativas especiais dos nenos enfermos. A organización dos servizos educativos para nenos con enfermidades crónicas e de longa duración. Achegas da pedagogía hospitalaria á contorna socio-familiar.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	0	10
Seminarios	0	12	12

Presentacións/exposicións	2	4	6
Traballos de aula	8	4	12
Traballos e proxectos	0	35	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Presentacións/exposicións	Presentación de resultados e discusión de procedementos e metodoloxías de inclusión escolar deseñados.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Presentacións/exposicións	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CE1 CE3 CE5 CE6
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CG1 CG2 CG3 CE1 CE3 CE5 CE6

Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE5 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.Â

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Deaño, M. y Tellado, F. (2009). Instrucción basada en los procesos PASS. En A. Barca (Coord.) *Motivación y Aprendizaje en Contextos Educativos* (pp. 369- 398). Granada: Grupo Editorial Universitario.

Deaño, M., Tellado, F., Iglesias-Sarmiento, V., Alfonso, S., Gayo, E. y Conde, A. (Marzo-Abril, 2011). Contribuciones inclusivas y diferenciales para el aprendizaje matemático. Simposium presentado al *VI Congreso Internacional de Psicología y Educación y III Congreso Nacional de Psicología y Educación*.

Domínguez Alonso, J. (2009). *Atención a la diversidad en la educación Primaria*. Barcelona: Editorial Da Vinci.

Echeitia, G. (2006). *Educación para la inclusión o educación sin exclusiones*. Madrid: Narcea.

Grau Rubio, C. y Ortiz González M.C. (2001). *La pedagogía hospitalaria en el marco de una educación inclusiva*. Archidona (Málaga): Aljibe.

Guillén Cumplido M. y Mejía Asensio, A. (2002). *Actuaciones educativas en aulas hospitalarias: atención escolar a niños enfermos*. Madrid: Narcea.

Huguet, T. (2006). *Aprender juntos en el aula. Una propuesta inclusiva*. Barcelona: Graó.

Macarulla, I. y Sáiz, M. (2009). *Buenas prácticas de escuela inclusiva la inclusión del alumnado discapacitado: un reto, unanecesidad*. Barcelona: Graó.

Pereiró, S. (coord.) (2008). *Multiculturalidad escolar y convivencia educativa*. Alicante: ECU.

Ruiz, L. (2003).Â *Animación y discapacidad. La integración en el tiempo libre*. Salamanca, Amarú.

Vega, A. (2007). De la dependencia a la autonomía: ¿dónde quedala educación? *Educación XX1*, 10, pp. 239-264. <http://www.uned.es/educacionXX1/pdfs/10-11.pdf>

Vila, A. (2005).Â *Los hijos "diferentes" crecen. Cuando las personas deficientes se hacen mayores*. Madrid: Narcea.

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**As TIC Aplicadas á Educación Inclusiva**

Materia	As TIC Aplicadas á Educación Inclusiva			
Código	P02M081V01204			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther Raposo Rivas, Manuela			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web	http://masterapoi educativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia preséntanse as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) como un recurso importante para atender ás persoas con necesidades específicas de apoio educativo. Particularmente, abordamos aplicacións tecnolóxicas e informáticas específicas e ferramentas para a intervención e axuda na aula.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber facer
CG4	Saber xeneralizar a distintas contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.	- saber facer

CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Buscar, seleccionar, avaliar ou deseñar e construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características e capacidades dos estudantes, promovendo unha escola inclusiva.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CE2 CE3 CE4
Recoñecer unha metodoloxía de uso adecuada para a inclusión na aula de software educativo.	CB1 CB2 CG2 CG3 CG4 CE2 CE4
Deseñar, realizar e avaliar propostas educativas implementando recursos tecnolóxicos de elaboración propia ou allea.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CE2 CE3 CE4

Contidos

Tema	
Aproximación conceptual.	Identificación e clasificación de programas educativos informatizados. Posibilidades didácticas en educación: criterios e instrumentos de selección. Experiencias educativas.
Iniciación no deseño e elaboración de programas educativos informatizados.	Ferramentas de autor. Software educativo.
As TIC na escola inclusiva	Que son e que posibilidades ofrecen para a formación.
Aprendizaxe: distintas capacidades e enfoques mediados con tecnoloxía.	Aprendizaxe virtual accesible.
Aplicación de las TIC nas distintas capacidades.	Aplicación de las TIC ás distintas capacidades sensoriais e mentais. A súa utilización con persoas de altas capacidades.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	10	5	15
Traballos de aula	7	7	14
Traballos e proxectos	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG2 CG3 CE2 CE3 CE4
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CE2 CE3 CE4
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CE2 CE3 CE4

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado.

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Martínez Figueira, M.E. (coord.), TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, Universidade de Vigo, 2013

Raposo Rivas, M. y Martínez Figueira, M.E. (coord.), As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible, Toxosoutos, 2012

Martínez Figueira, M.E. (coord.), Miradas á Educación Infantil: adaptación, participación e inclusión na escola, Universidade de Vigo, 2015

Martínez Figueira, M.E. (coord.), Educación Infantil Inclusiva: experiencias y propuestas, Universitas, 2014

Bibliografía de lectura recomendada:

- Caride, S.; Raposo, M.; Tellado, F. (2013). Proposta dunha escala de avaliación de software destinado a dislexia. En M.E. Martínez-Figueira (coord.), *TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo* (pp. 111-144). Vigo: Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo.
- Diéguez, C.; Martínez, M. E.; Raposo, M. (2012). *La utilización del software IN-TIC en la atención de alumnado con síndrome X frágil*. I Congreso Virtual Internacional sobre Innovación Pedagógica y Praxis Educativa. Sevilla, 21 a 23 noviembre de 2012. pp.174-181.
- García Rodríguez, M. F. (2012). A Wii na aula: unha experiencia de uso. En M. Raposo y M.E. Martínez (coord.), *As TIC na aula: unha misión posible* (pp. 239-248). Noia (A Coruña): Toxosoutos.
- García Rodríguez, M. F.; Raposo, M. (2013). Trabaxando con videoxogos en el aula: una experiencia con Wii Music. *Tendencias pedagógicas*, 22, 45-58.
- Garrido, T.; Martínez, M. E.; Salgado, A. B. (2012). Las TIC como apoio a la Parálisis Cerebral: una experiencia con Pizarra Digital Interactiva. III Encontro Internacional Fenda Digital. TIC, Escola e Desenvolvemento Local, realizado en Póvoa de Varzim (Portugal) o 23 e 24 novembro de 2012.
- Martínez, M.E.; Raposo, M.; Añel, M.E. (2012). La potencialidad de los materiales en la promoción de una escuela inclusiva. *Revista Iberoamericana de Evaluación Educativa. RIEE*, 5 (3). Disponible en: http://www.rinace.net/riee/numeros/vol5-num3/art03_htm.html (fecha de consulta: 10/05/13).
- Martínez, M.E.; Raposo, M.; Añel, M.E. (2012). Acciones para la inclusión del alumnado derivadas de la normativa en la Comunidad Autónoma Gallega (España). *Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, 10(4), 135-148. Disponible en: <http://www.rinace.net/reice/numeros/arts/vol10num4/art9.pdf> (fecha de consulta: 11/05/2013).
- Martínez-Figueira, E.; Vasallo, N. y Raposo-Rivas, M. (2014). O uso da tablet para a melhora dos procesos cognitivos: un estudo de caso único. En Escola, J.; Raposo, M.; Aires, A.P.; Martínez, E.: Rumo à inclusão educacional e integração das TIC na sala de aula. Santiago de Compostela: Andavira.
- Martínez-Figueira, E.; Vasallo, N. y Raposo-Rivas, M. (en prensa). Un estudio de caso único centrado no uso do Ipad para a mellora dos procesos cognitivos. Raposo-Rivas, M. (coord.). *TIC e TAD como obxecto de investigación e de intervención en educación*. Vigo: Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo.
- Martínez-Figueira, M. E. (Coord.) (2013). *TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo*. Vigo: Universidade de Vigo.
- Martínez-Figueira, M. E.; Raposo-Rivas, M.; Diéguez, C. (2013). Un estudio sobre la inclusión educativa del alumnado con síndrome X-Frágil a través del software IN-TIC. En J.J. Escola, M. Raposo-Rivas, M.E. Martínez-Figueira y A.P. Florencio (Coord.), *Desafíos éticos na sociedade tecnolóxica: respostas ás necesidades educativas especiais e educación para os media* (pp. 283-304). Santiago: Andavira
- Martínez-Figueira, M.E.; Estévez, M.L.; Raposo, M. (2013). A avaliación de software educativo: un exemplo para as dificultades de comprensión lectora. En M.E. Martínez-Figueira (coord.). *TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo* (pp. 83-110). Vigo: Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo.
- Martínez-Figueira, M.E.; García, A. (2013). As TIC como canle de comunicación: o comunicador adaptable para un suxeito con atraso mental. En M. E. Martínez-Figueira (Coord.). *TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo*(pp. 29-44). Vigo: Universidade de Vigo.
- Martínez-Figueira, M.E.; Garrido Domínguez, T. (2013). O encerado dixital interactivo como apoio da parálise cerebral: un caso práctico. En M. E. Martínez-Figueira (Coord.). *TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo*(pp. 45-66). Vigo: Universidade de Vigo.
- Martínez-Figueira, M.E; Estévez, L.B. (2012). Un puente para la inclusión de alumnado con dificultades de comprensión lectora: análisis de software. Almería: Procompal.
- Raposo Rivas, M.; Martínez-Figueira, M.E.; Doval Ruiz, M.I. (2013). As tecnoloxías da información e da comunicación na atención ás NEAE. En M.E. Martínez-Figueira (coord.), *TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo* (pp. 9-28). Vigo: Universidade de Vigo.
- Raposo-Rivas, M. (coord.) (en prensa). *TIC e TAD como obxecto de investigación e de intervención en educación*. Vigo:

Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo.

Raposo-Rivas, M.; Martínez-Figueira, E.; Vasallo Barrueco, N. (2013). El Ipad como recurso para el entrenamiento y mejora de los procesos cognitivos. *Etic@net. Comunicación en la Sociedad del Conocimiento*, 13 (II), Julio-Diciembre, 169-192.

Raposo-Rivas, M.; Martínez-Figueira, M.E.; Troncoso, A.B. (2013). El blog para la inclusión educativa: un estudio con sujetos que presentan discapacidad intelectual. En J.J.J. Escola, M. Raposo-Rivas, M.E. Martínez-Figueira, A.P.F. Aires (coord.), *Desafíos éticos na sociedade tecnolóxica. Respostas ás necesidades educativas especiais e educación para os média* (pp. 305-322). Santiago: Andavira.

Raposo-Rivas, M.; Salgado, A.B. (2013). Intervención con software educativo en las funciones ejecutivas: un estudio de caso. En J.J.J. Escola, M. Raposo-Rivas, M.E. Martínez-Figueira, A.P.F. Aires (coord.), *Desafíos éticos na sociedade tecnolóxica. Respostas ás necesidades educativas especiais e educación para os média* (pp. 263-282). Santiago: Andavira.

Raposo-Rivas, M.; Tellado, F. y Caride, S. (en prensa). Unha investigación avaliativa de software para Dislexia. Raposo-Rivas, M. (coord.). *TIC e TAD como obxecto de investigación e de intervención en educación*. Vigo: Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo.

Salgado, A. B.; Raposo, M. (2012). *Software educativo para la intervención en TDAH: una experiencia con Lim y MeMotiva*. Comunicación presentada no III Encontro Internacional Fenda Digital. TIC, Escola e Desenvolvemento Local, realizado en Póvoa de Varzim (Portugal) o 23 e 24 novembro de 2012.

Salgado, A.B.; Raposo-Rivas, M. (2013). MeMotiva: software educativo específico para o apoio docente en TDAH. En M.E. Martínez-Figueira (coord.). *TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo* (pp. 67-82). Vigo: Universidade de Vigo.

Troncoso, A. B.; Raposo, M. (2012). *La utilización del blog con alumnado que presenta discapacidad intelectual: una experiencia de mejora del aprendizaje*. I Congreso Virtual Internacional sobre Innovación Pedagógica y Praxis Educativa. Sevilla, 21 a 23 noviembre de 2012. pp.166-173

Troncoso, A.B.; Martínez-Figueira, M.E.; Raposo-Rivas, M. (2013). La inclusión del alumnado con discapacidad intelectual a partir del uso de blogs: una experiencia educativa innovadora. *Revista Latinoamericana de Educación Inclusiva*, 7 (2), septiembre 2013-febrero 2014, 195-211.

Outras lecturas:

AINSCOW, M. (2001). Desarrollo de escuelas inclusivas. Madrid: Narcea.

AINSCOW, M. (2005) El próximo gran reto: la mejora de la escuela inclusive. Ponencia. Congreso sobre Efectividad y Mejora Escolar. Barcelona, Enero.

ARNÁIZ SÁNCHEZ, P. (2003). Educación inclusiva: una escuela para todos. Madrid: Ediciones Aljibe.

CABERO, J.; Córdoba, M. y Fernández, J.M. (2007): Las TIC para la igualdad. Nuevas tecnologías y atención a la diversidad. Sevilla: MAD.

CEBRIAN DE LA SERNA, M.; GALLEGO ARRUFAT, M.J. (2011): Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento, Madrid: Pirámide.

ECHEÍTA, G. (2006). La educación para la inclusión o la educación sin exclusiones. Madrid. Narcea.

ECHEITA, G. (2008). Inclusión y exclusión educativa. Voz y Quebranto. En REICE, Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación, 6 (2), 9-18.

ESCUADERO, J.M. (2005). "Fracaso escolar, exclusión educativa:¿de qué se excluye y cómo?" Profesorado, revista de currículum y formación del profesorado, 1(1).

GARCÍA PONCE, F. J. (2006). Nuevas Tecnologías y Contenidos Educativos para la Educación Especial. Red Digital. Revista de Tecnologías de la Información y Comunicación, 6 [En línea]. Disponible en http://reddigital.cnice.mec.es/6/Articulos/articulo_resumen.php?articulo=6

GARCÍA PONCE, F.J.et.al. (coord.). Accesibilidad, TIC y educación. Madrid. MEC. Serie Informes, nº 17. <http://ares.cnice.mec.es/informes/17/index.htm>

LEY 51/2003, de 2 de diciembre, de igualdad de oportunidades, no discriminación y accesibilidad universal de las personas con discapacidad (BOE nº 289 de 3 de diciembre de 2003).

- MARTÍNEZ SÁNCHEZ, F. y PRENDES ESPINOSA, Mª P. (coord.) (2008). Nuevas Tecnologías y Educación. Madrid: McGrawHill.
- PARRILLA, A. (2002). "Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva", en Revista de Educación, 327, pp.11-30.
- PARRILLA, A. (2007). "La construcción del proceso de exclusión social en jóvenes: Guía para la detección y evaluación de procesos de exclusión (Sevilla)". I+D+I 2004-07 del Ministerio de Educación y Ciencia. Ref.: SEJ2004-06193-C02-01/EDUC.
- PARRILLA, A. (2008). El Desarrollo Local de proyectos educativos Inclusivos. Perspectiva CEP, nº 14,
- PARRILLA, A. (2009). ¿Y si la investigación sobre inclusión no fuera inclusiva? Apuntes desde una investigación biográfico-narrativa. En Revista de Educación, 343,101-117.
- PARRILLA, A. (2010). Ética para una investigación inclusiva. Revista Educación Inclusiva. 3 (1), 165-174.
- PARRILLA, A. (dir.) (2008). "Análisis de los procesos de inclusión/exclusión educativa en la educación obligatoria. Desarrollo de proyectos locales de cambio y mejora escolar". Memoria Técnica para proyectos tipo A y B. Referencia. EDU2008-06511-C02-01.
- PARRILLA, A. y SUSINOS, T. (2005). "La construcción del proceso de exclusión social en las mujeres: origen, formas, consecuencias e implicaciones formativas" Expte. 90/02 0000245 1 010112003. Informe de Investigación Instituto de la Mujer.
- PARRILLA, A. y SUSINOS, T. (2007). "La construcción del proceso de exclusión social en jóvenes: Guía para la detección y evaluación de procesos de exclusión (Cantabria y Sevilla)". I+D+I 2004-07 del Ministerio de Educación y Ciencia. Ref.: SEJ2004-06193-C02-02/EDUC.
- PARRILLA, A. y SUSINOS, T. (2010). "Desarrollo de proyectos locales de cambio y mejora escolar en tres Comunidades Autónomas", comunicación presentada en el Congreso Internacional La Educación Inclusiva hoy: escenarios y protagonistas, Cantabria, 24 a 26 de marzo de 2010.
- PRENDES ESPINOSA, M.P. (2000). Nuevas tecnologías aplicadas a la educación especial. En Y continuamos avanzando. Las nuevas tecnologías para la mejora educativa (pp. 733-753). Sevilla: Kronos.
- PUIGDELLÍVOL, I. (2004a). Incluir es sumar. Comunidades de Aprendizaje como modelo de escuela inclusiva. Aula de innovación educativa, 131, 47-50.
- PUIGDELLÍVOL, I. (2004b). "La oportunidad de reforzar la formación de los maestros y las maestras". En Aula de innovación educativa, 133-134, 74-82.
- PUJOLÁS, P. (2004). Aprender juntos alumnos diferentes. Barcelona, Octaedro.
- RAPOSO RIVAS, M.; MARTÍNEZ FIGUEIRA, M.E.; Baamonde Paz, M.L. (2010). "Un Proyecto Inclusivo de Mejora Escolar: claves formativas y constitutivas", comunicación presentada en el I Congreso Internacional: Reinventar la Formación Docente, Málaga, 8 a 10 de noviembre de 2010.
- SÁNCHEZ, José. (1997). Software educativo para alumnos con necesidades educativas especiales. Revista Píxel Bit nº 9 <http://www.sav.us.es/pixelbit/>

WEBGRAFÍA

Portal ARASAAC - Portal Aragonés de Sistemas Aumentativos y Alternativos de Comunicación

<http://www.catedu.es/arasaac/>

Portal CERMI (Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad), <http://www.cermi.es/>

Portal CNICE-EE <http://ares.cnice.mec.es/nnee/index.html>

Portal CREDA. recursos EE en Cataluña <http://www.xtec.es/creda/index.htm>

Portal CREENA Centro de Recursos de EE de Navarra <http://www.pnte.cfnavarra.es/creena/>

Portal Evalúa. Software sobre Educación Especial <http://paidos.rediris.es/needirectorio/>

Portal NEEDdirectorio <http://www.needirectorio.com/>

Portal XTEC: EAPs: <http://www.xtec.net/eap/index.htm> ;diversitat i NEE: <http://www.xtec.net/dnee/index.htm>

Nota:

En las sesiones de clase se entregará bibliografía complementaria.

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes.
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
 - Dispor de conta electrónica en Uvigo e Gmail.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Alto Rendemento Deportivo: Os Paralímpicos**

Materia	Alto Rendemento Deportivo: Os Paralímpicos			
Código	P02M081V01205			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Patiño, María José			
Profesorado	Martínez Patiño, María José			
Correo-e	mjpatino@uvigo.es			
Web	http://masterapoiioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é o deseño de programas de participación competitiva de alto rendemento, a valoración das intervencións realizadas sobre a motivación e colaboración dos participantes.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber facer - Saber estar / ser
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber facer - Saber estar / ser
CG4	Saber xeneralizar a distintas contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.	- saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber

CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber facer - Saber estar / ser
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.	- saber facer - Saber estar / ser
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Recoñecer e valorar a necesidade de que a escola e os seus profesionais participen en xerar ambientes deportivos que propicien o desenvolvemento das competicións e convivencias que favorezan as potencialidades sociais e físicas dos estudantes con n.e.e.	CB1 CB3 CG4 CE4 CE5
Integrar os coñecementos adquiridos sobre o alto rendemento deportivo en propostas creativas e eficaces de intervención e desenvolvemento persoal.	CB1 CB2 CG2 CE2 CE4 CE6
Diseño de ambientes de competición paralímpica.	CB2 CB3 CG4 CE4
Identificar os elementos chave do traballo en grupo que permitan o desenvolvemento de proxectos e actividades competitivas de alto rendemento.	CB2 CG2 CE3 CE4
Aplicar estratexias de comunicación (debate, argumentación, negociación e consenso en equipo) e de xestión (planificación e organización) necesarias para o desenvolvemento de proxectos de tipo competitivo.	CB4 CG3 CG4 CE3 CE4
Desenvolver habilidades de aprendizaxe autónoma que permita seguir profundando no coñecementos sobre a educación inclusiva e buscando solucións para o desenvolvemento de proxectos eficaces en atención á diversidade.	CB2 CB5 CG3 CE2 CE3 CE4

Contidos

Tema	
Sistema Español de Alto Rendemento Paralímpico	Introdución Comité Paralímpico Español paralímpico
Plan ADOP	Que é o plan ADOP Deportistas que integran o plan ADOP
Deportes Paralímpicos	Deportes de verán Deportes de inverno Sistema de clasificación deportiva
Alto Rendemento Paralímpico	Introdución Natación, Ciclismo e Atletismo como exemplos de alto rendemento Xogos Paralímpicos
Deportes exclusivos de persoas con discapacidade	Boccia Goalball
Proceso de integración	Programas para favorecer a integración educativa en contextos heteroxéneos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3

Seminarios	5	10	15
Traballos de aula	7	7	14
Traballos e proxectos	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CG2 CG3 CE2 CE3
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG2 CG3 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6

Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

A. Alfonso- HP Sport Consulting. *Análisis y valoración del modelo de trabajo desarrollado por el Comité Paralímpico Español durante el ciclo 2005-2008*- Madrid, 2008.

Cooper RA, Quatrano LA, Axelson PW, Harlan W, Stineman M, Franklin B, Krause JS, Bach J, Chambers H, Chao EY, Alexander M, Painter P. Research on physical activity and health among people with disabilities: a consensus statement. *J Rehabil Res Dev.* 1999 Apr;36(2):142-54.

McArdle WD, FL Katch, VL Katch. *Exercise physiology: Energy, nutrition and Human performance* 5ª ed., USA, Lippincott Williams Wilkins, 2006.

S.K.Powers and E.T Howley. *Exercise Physiology: Theory and application to fitness and performance*, 4ª ed., Madrid, editorial McGraw Hill-Interamericana, 2001.

Vanlandewijck Y. Sport science in the Paralympic movement. *J Rehabil Res Dev.* 2006 Nov-Dec;43(7):xvii-xxiv.

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**A Actividade Física en Poboacións Especiais: Persoas con Discapacidade Física, Psíquica e Sensorial**

Materia	A Actividade Física en Poboacións Especiais: Persoas con Discapacidade Física, Psíquica e Sensorial			
Código	P02M081V01206			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	A materia é un compendio da evidencia actual dispoñible e a experiencia acreditada de profesionais e institucións, cuxo obxectivo último é conseguir a mellor práctica docente en Actividade Física para Poboacións Especiais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber facer
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber facer - Saber estar / ser
CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza do desenvolvemento en persoas con discapacidade física, psíquica e sensorial.	CB2 CG1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención sobre o desenvolvemento en persoas con discapacidade física, psíquica e sensorial.	CB1 CB2 CG1 CE3
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención no desenvolvemento en persoas con discapacidade física, psíquica e sensorial. e aplicalos conforme ás ás necesidades de apoio específico dos persoas con estas necesidades específicas de apoio educativo.	CB2 CB3 CG1 CG4 CE3 CE4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB3 CG2 CE3 CE4 CE6
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	CB2 CB3 CG1 CG2 CE3 CE4 CE6
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	CB4 CG3 CE1

Contidos

Tema

Análise e valoración de composición corporal en *
poboacións especiais (PE).

Análise e valoración da forza-resistencia corporal *
en PE.

Análise e valoración da capacidade *
cardio-respiratoria en PE.

Análise e valoración da flexibilidade e mobilidade *
articular en PE.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	10	15
Traballos de aula	7	7	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballos de aula	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, plataforma de teledocencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, plataforma de teledocencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, plataforma de teledocencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CG1 CG2 CE1 CE3 CE4
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CB3 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bruininks, R. H. & Bruininks, B. D. (2005). *Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency*. Second Edition. London: Pearson.

Matías-Guiu, J. Vázquez, J. y Leira R. (1990). *Escalas de valoración neurológica y funcional, isquemia cerebral y migraña*. Barcelona: Prous.

Norkin, C. C. & White, J. (2006). *Goniometría: evaluación de la movilidad articular*. Madrid: Marbán

Segovia, J.C; López-Silvarrey, F.J. y Legido, J.C (2008). *Manual de valoración funcional : aspectos clínicos y fisiológicos 2ª ed.* Madrid: Elsevier.

Winnick, JP & Short, F.X. (1999). *The brockport physical fitness test*. Human Kinetics.

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Exercicio Físico, Saúde e Calidade de Vida: Pautas para o seu Desenvolvemento**

Materia	Exercicio Físico, Saúde e Calidade de Vida: Pautas para o seu Desenvolvemento			
Código	P02M081V01207			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	A materia é un compendio da evidencia actual dispoñible e a experiencia acreditada de profesionais e institucións en promoción de Exercicio Físico Saudable , cuxo obxectivo é adquirir competencias para a prescrición de AF e Exercicio no ámbito das actividades da vida diaria (AVD) de poboacións especiais.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicalos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber facer
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber facer

CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza do exercicio físico, a saúde e calidade de vida: en persoas con discapacidade.	CB1 CG1 CE1
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención do en actividade físico, a saúde e calidade de vida: en persoas con discapacidade	CB1 CG1 CE1
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de intervención no natureza do exercicio físico, a saúde e calidade de vida: en persoas con discapacidade e apicalos conforme ás ás necesidades de apoio específico dos persoas	CB2 CB3 CG1 CG2 CE3 CE4
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual.	CB3 CG2 CE3 CE4
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados en termos do coñecemento actual do curso.	CB2 CB3 CG1 CG2 CE3 CE4 CE6
Ser capaz de comunicar e aplicar os seus resultados en situacións de apoio educativo	CB4 CG3 CE1

Contidos

Tema	
1. Análise e Valoración da Marcha en Poboacións Especiais (PE)	1.1. Valoración estática 1.2. Valoración dinámica
2. A prescripción do exercicio físico de camiñar en PE.	2.1. A elección do calzado. 2.2. A elección do recorrido 2.3. A indumentaria 2.4. O uso do podómetro 2.5. O uso do pulsómetro
3. A marcha con bastóns ou Nordic Walking en poboacións especiais	3.1. A técnica de camiñar con bastóns 3.2. Enseñanza-aprendizaxe

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	3	0	3
Seminarios	5	10	15
Traballos de aula	7	7	14
Traballos e proxectos	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.

Traballos de aula Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos de aula	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.
Traballos e proxectos	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas de seminario, os traballos ou calquera actividade de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CE1 CE3 CE4
Traballos de aula	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1 CB2 CG1 CG2 CE1 CE3 CE4 CE6
Traballos e proxectos	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CE1 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos, do 80% estando admitido faltar ao 20% da presencialidade.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% da cualificación nese apartado

Aqueles estudantes que non superen algunha das probas ou actividades poderán presentarse á avaliación do segundo cuatrimestre, que se celebrará no período oficial establecido, acorde ao programa da materia.

Haberá unha segunda convocatoria no mes de xullo na que se avaliarán as competencias non adquiridas polo estudante durante o curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA:

ACSM (2000). *Manual de consulta para el control y la prescripción de ejercicio*. Champaign, IL Human Kinetics

Ibañez,J., Eseverri, E. y Gorostiaga, E. (2005). *Ejercicio físico en la prevención y tratamiento de la obesidad*. Edit. Gobierno de Navarra.

Willhem ,A., Nuereuther, C. y Mittermaier, R. (2009). *Manual práctico de Nordic Walking*. Edit. Tutor.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

ACSM (1999), *Manual ACSM para la valoración yprescripción del ejercicio*, Champaign, IL Human Kinetics

López,J.; López,L. (2008). *Fisiología clínica del ejercicio*. Madrid: Editorial Médica Panamericana.

SEMFYD (2006). *Prescripciónde ejercicio en el tratamiento de enfermedades crónicas*. Barcelona: SemfycEdiciones.

Simard, C.;Caron,F.;Skrotzky,K. (2003). *Actividad FísicaAdaptada*, Barcelona: INDE

Svensson, M. (2009). *Nordic Walking* , Champaign, IL HumanKinetics.

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo Fin de Máster**

Materia	Traballo Fin de Máster			
Código	P02M081V01208			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	10	OB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Iglesias Sarmiento, Valentín			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles Deaño Deaño, Manuel Dosil Díaz, Joaquín Gayo Álvarez, María Elena Iglesias Sarmiento, Valentín Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	visarmiento@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	O Traballo Fin de Máster é un traballo tutelado que se realizará durante o segundo cuadrimestre e ten como obxectivo a aplicación dos coñecementos adquiridos neste Máster para a elaboración e deseño dun proxecto no contexto das prácticas externas.			
	A este traballo correspóndelle un total de 10 créditos e para superalo é necesario a elaboración dunha memoria e a súa defensa pública.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber - saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicarlos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer

CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber - saber facer
CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber facer
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.	- saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber - saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar os coñecementos adquiridos na elaboración e deseño dun programa aplicado en Psicoloxía da Educación	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CE1 CE4
Adquirir habilidades para obter e analizar críticamente a información científica e construír un marco teórico que sustente conceptualmente un programa de intervención	CB1 CB2 CB3 CG2 CE2 CE3 CE6
Ser capaz de planificar, deseñar e levar a cabo unha intervención educativa no campo profesional	CB1 CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4
Comunicar de forma científica os resultados do traballo profesional	CB4 CG2 CE1
Preparar o informe final para a súa comunicación e publicación	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG3 CE1

Contidos

Tema

Planificación, deseño e desenvolvemento dun programa de intervención ou proxecto sobre alguna temática de interés no ámbito das necesidades de apoio educativo	Deseño do ensino (programación, secuencias didácticas, adaptacións curriculares) Estrutura e elementos das tarefas e proxectos Fases no deseño de programas Implementación do deseño Integración da metodoloxía de avaliación das competencias básicas Propostas prácticas para avaliar competencias Avaliación de programas de intervención Elaboración do informe
Elaboración dunha memoria de proxecto de fin de máster.	Pautas para a elaboración e defensa dos informes de proxectos. Escritura e comunicación en contextos académicos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	5	0	5
Presentacións/exposicións	1	0	1
Traballos tutelados	0	180	180
Obradoiros	25	39	64

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Presentación e orientacións do traballo fin de máster, directrices a seguir, criterios de avaliación, presentación e defensa.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa ante un tribunal da intervención realizada polo estudante.
Traballos tutelados	Revisión bibliográfica, elaboración e desenvolvemento dun proxecto por parte do alumnado titorizado polo profesorado do mestrado.
Obradoiros	Talleres para a adquisición de coñecementos e habilidades instrumentais sobre metodoloxías e programas de intervención. Actividades enfocadas a adquisición de habilidades sobre escritura académica e presentacións orais.

Atención personalizada

	Descrición
Obradoiros	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas dos Traballos Fin de Máster
Traballos tutelados	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) e de forma non presencial (correo electrónico, campus virtual, teléfono ou videoconferencia) sobre cuestións relacionadas coas propostas dos Traballos Fin de Máster

Avaliación

	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Presentacións/exposicións	Presentación e defensa pública ante un tribunal formado por profesores e profesoras do Máster. Valórase a presentación final e a exposición e defensa oral.	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6
Traballos tutelados	Seguimento e avaliación por parte do titor/a do traballo realizado polo estudante ata a elaboración da memoria final	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

Aqueles estudantes que non superen o traballo fin de máster na avaliación do segundo cuadrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

AA.VV (2007). *Las competencias básicas y el currículo: orientaciones generales*, Cuadernos de Educación 2, Consejería de Educación de Cantabria.

AA.VV (2008). *Hacia un enfoque de la educación EN COMPETENCIAS*. Consejería de Educación y Ciencia de Asturias.

COLOMA . A.. M.I.. JIMÉNEZ., M.L SÁEZÂ (2008). *Metodologías para desarrollar competencias y atender a la diversidad guía para el cambio metodológico y ejemplos desde infantil hasta la universidad*. PPC

CABRERIZO, J., RUBIO, M. J. y CASTILLO, S. (2007): *Programación por competencias. Formación y práctica*. Madrid. Pearson

CABRERIZO, J. y RUBIO, M. J. (2007):Â *Atención a la diversidad. Teoría Práctica*. Madrid. Pearson

CASTILLO, S. y CABRERIZO, J. (2010): *Evaluación educativa de aprendizajes y competencias*. Madrid. Pearson

PELLICER, C.y ORTEGA, C. (2009) *La evaluación de las competencias básicas propuestas para evaluar el aprendizaje*. PPC

VILA A. y POBLETE. M. (2007) (Dir.). *Aprendizaje basado en competencias. Una propuesta para la evaluación de las competencias genéricas*. Bilbao: Mensajero/ICE de la Universidad de Deusto

ZABALA, A. y ARNAU, L. (2007). *Cómo aprender y enseñar competencias*. Colección Ideas Claves. Graó. Barcelona

Los recursos bibliográficos estarán relacionados con las actividades específicas que los estudiantes realicenÂ

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas Externas II/P02M081V01210

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Prácticas Externas I/P02M081V01209

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas Externas I**

Materia	Prácticas Externas I			
Código	P02M081V01209			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Ayan Perez, Carlos Luis Martínez Figueira, María Esther Martínez Lemos, Rodolfo Ivan Rodríguez Rodríguez, Juan Luís Soto Carballo, Jorge Genaro Torres Santiago, María Rocío			
Correo-e	esthermf@uvigo.es ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo que os estudantes coñezan de modo práctico institucións, centros e servizos que traballen con colectivos de persoas con necesidades específicas de apoio educativo.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber - saber facer
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber facer
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicarlos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber facer

CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.	- saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber facer - Saber estar / ser
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.	- saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a estrutura e finalidade dos servizos e institucións nos que se realicen as prácticas e a documentación básica na que se sustente a actividade do servizo ou institución.	CB1 CG2 CE3 CE5
Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6
Diagnosticar necesidades e problemas educativos especiais e deseñar algunha proposta de intervención específica de inclusión	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6

Observar, detectar e intervir a través de actividades co fin de favorecer actividades de inclusión educativa	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6
Ser capaz de elaborar unha memoria que reflecta as aprendizaxes máis importantes adquiridos no practicum, seguindo unha estrutura recomendada polo titor/a do máster.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6

Contidos	
Tema	
Contextualización das prácticas: descrición da institución ou servizo	Obxectivos, programas, accións, recursos humanos e materiais, etc. para o desenvolvemento de actividades de aprendizaxe e deportivas dirixidas a poboacións con necesidades específicas de apoio.
Perfís profesionais e a súa relación coa atención á diversidade e as necesidades de apoio	Distintos tipos de actividades académicas e actividade física e deportiva con poboacións con necesidades específicas de apoio educativo
	Coñecemento e familiarización con ferramentas para avaliación e intervención con persoas con necesidades de apoio educativo
As prácticas externas como instrumento de desenvolvemento dos profesionais en formación e noveis: deseño de actividades e programas	Proposta, programación e desenvolvemento de programas e accións nos centros de prácticas. Avaliación e seguimento de programas de intervención
Elaboración de memorias de progreso	Avaliación e seguimento de programas de intervención

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	5	0	5
Obradoiros	40	60	100
Prácticum	80	95	175
Informes/memorias de prácticas	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Orientacións sobre a planificación, deseño e realización das actividades prácticas realizadas en centros, servizos e organizacións relacionados coas necesidades de apoio educativo
Obradoiros	Talleres enfocados o coñecemento de procedementos para avaliación e a intervención con persoas con necesidades específicas de apoio educativo, así como o familiarización cos sistemas de comunicación específicos (Braille, LSE, SAAC) e o dominio de ferramentas para o autoaprendizaxe, baseadas en entornos persoais de aprendizaxe.

Prácticum Tráballo independente tutorizado de prácticas en institucións, organizacións e centros educativos que inclúan poboacións con necesidades de apoio educativo

Atención personalizada	
	Descrición
Prácticum	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de prácticas e as memorias
Obradoiros	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de prácticas e as memorias
Informes/memorias de prácticas	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de prácticas e as memorias

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticum	Informe dos titores/as externos sobre a asistencia e realización das distintas actividades prácticas	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6
Informes/memorias de prácticas	Elaboración dunha memoria sobre as actividades de prácticas de acordo a unhas criterios previamente sinalados	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

O Practicum I terá unha duración de 120h que os estudantes realizarán en varios centros, servizos e organizacións que traballan con persoas con discapacidade, tanto no ámbito educativo como deportivo. Asimesmo contará cunha serie de obradoiros previos e simultaneos a realización das prácticas externas.

Previamente o alumnado recibirá a información e documentación necesaria para levar a cabo estas prácticas, sobre as que terán que realizar unha memoria final.

Para superar a materia é necesario obter un 5 no Informe do Titor e un 5 na Memoria Final.Â

As actividades non superadas en primeira convocatoria poderán ser superadas ou recuperadas na convocatoria de Xullo.

Â

Bibliografía. Fontes de información

CID SABUCEDO, A., DOMÍNGUEZ PRIETO, E. y RAPOSO RIVAS, M. (1998). La práctica reflexiva como medio de construcción del pensamiento práctico de tutores y tutorandos. En M. A. ZABALZA BERAZA (ed.), Los tutores en el practicum: Funciones, formación y compromiso institucional (219-234). Pontevedra: Diputación Provincial de Pontevedra.Â

GARCÍA FERNÁNDEZ, A. (2006). La tutoría y la relación profesor-alumno en la formación para la inserción laboral. Revista de Educación (Madrid), 341, 197-211.

GUTIÉRREZ CUENCA, L., CORREA GOROSPE, J. M., JIMÉNEZ DE ABERASTURI APRAIZ, E. y IBÁÑEZ ETXEBERRIA, A. (2009). El modelo reflexivo en la formación de maestros y el pensamiento narrativo: estudio de un caso de innovación educativa en el Practicum de Magisterio. Revista de Educación (Madrid), 350, 493-505.

IGLESIAS FORNEIRO, M. L. (2005). La tecnología audiovisual al servicio del practicum: el vídeo y la fotografía digital. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), El practicum como compromiso institucional: los planes de prácticas (1211-1214). Santiago: Unidixital.Â

LATORRE MEDINA, M. J. (2007). El potencial formativo del practicum: cambio en las creencias que sobre la enseñanza práctica poseen los futuros maestros. Revista de Educación (Madrid), 343, 249-273.

LOBATO FRAILE, C. (ed.) (1996). Desarrollo profesional y prácticas/practicum en la universidad. Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco.Â

MARTÍNEZ FIGUEIRA, M. E. (2010b). Ser tutor, ¿Cuestión de personalidad o de profesionalidad?. Revista Educativa de Orientación y Psicopedagogía, 21 (3), 1-6.

MOLINA RUIZ, E., IRANZO GARCÍA, P., LÓPEZ LÓPEZ, M. C. y MOLINA MERLO, M. A. (2008). Procedimientos de análisis, evaluación y mejora de la formación práctica. Revista de Educación (Madrid), 346, 335-361.

RAPOSO RIVAS, M. (2002). Contribuciones de las Tecnologías de la Información y la Comunicación al desarrollo del practicum de futuros docentes. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), Desarrollo de competencias personales y profesionales en el practicum (1-21). Lugo: Unicopia.Â

RAPOSO RIVAS, M. y SARCEDA GORGOSO, M.C. (2007). La integración de las TIC en la supervisión del Practicum. En A. CID SABUCEDO, M. MURADÁS LÓPEZ, Â M. A. ZABALZA BERAZA, M. GONZÁLEZ SANMAMED, M. RAPOSO RIVAS y L. IGLESIAS FORNEIRO (coord.), Buenas prácticas en el practicum (1091-1101). Santiago de Compostela: Imprenta universitaria.Â

SCHÖN, D.A. (1992). La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones. Barcelona: Paidós-MEC.

ZABALZA BERAZA, M. A (1989). Teoría de las Prácticas. La formación práctica de los profesores. En M. A. ZABALZA BERAZA (coord.), Actas del II Symposium sobre prácticas escolares (15-40). Pontevedra: Diputación Provincial de Pontevedra.

— (2004). Condiciones para el desarrollo del practicum. En Profesorado, Revista de curriculum y formación del profesorado, 8 (2), 1-22.

— (2005). El aprendizaje experiencial como marco teórico para el Practicum. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), El practicum como compromiso institucional: los planes de prácticas (19-34). Santiago: Unidixital.

— (2007). Buenas prácticas en el practicum: bases para su identificación y análisis. En A. CID SABUCEDO, M. RAPOSO RIVAS y A. PÉREZ ABELLÁS, El practicum: buenas prácticas en el Espacio Europeo de Educación Superior (7-34). Santiago: Tórculo.Â

ZEICHNER, H. (1993). A formação reflexiva de professores: ideas e práticas. Lisboa: Educa.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas Externas II/P02M081V01210

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas Externas II**

Materia	Prácticas Externas II			
Código	P02M081V01210			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades Específicas de Apoio Educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	8	OB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	esthermf@uvigo.es ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo que os estudantes coñezan de modo práctico institucións, centros e servizos que traballen con colectivos de persoas con necesidades específicas de apoio educativo.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.	- saber - saber facer
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicológicos, das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento, a través de respostas axustadas de tipo organizativo, curricular e social dos centros educativos e os servizos de apoio, incluíndo a actividade física para poboacións especiais.	- saber
CG2	Ser capaz de sintetizar e integrar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención para aplicarlos en contextos sociais e de aprendizaxe do estudante, conforme ás necesidades de apoio das persoas con necesidades específicas así como a promoción da actividade física tendo en conta a poboacións especiais, fomentado melloras na súa saúde e calidade de vida, desde a intervención para a atención á diversidade sen diferenciar en canto a xénero, oportunidades e accesibilidade para todos	- saber - saber facer
CG3	Desenvolver e saber comunicar adecuadamente o resultado dos seus programas de asesoramento e de intervención educativa coas familias de persoas con dificultades de aprendizaxe e desenvolvemento, fomentado a participación como unha metodoloxía para a integración, e estimulando a realización de proxectos que, tendo en conta os valores democráticos da sociedade europea actual, inclúan as TIC, o deporte adaptado e a actividade física para persoas con distintas capacidades.	- saber facer
CG4	Saber xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento e as destrezas adquiridas e continuar estudando en gran medida de modo autónomo como procura de solucións e alternativas ás cuestións suscitadas, axustando as habilidades pertinentes de aprendizaxe autodirixido, incluíndo reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas que supón a atención á diversidade.	- saber facer - Saber estar / ser

CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo) delimitando os ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.	- saber - saber facer
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.	- saber facer
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse coas súas necesidades educativas especiais.	- saber
CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado ou paralímpico e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.	- saber facer - Saber estar / ser
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.	- saber facer
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a estrutura e finalidade dos servizos e institucións nos que se realicen as prácticas e a documentación básica na que se sustente a actividade do servizo ou institución.	CB1 CG2 CE3 CE5
Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6
Diagnosticar necesidades e problemas educativos especiais e deseñar algunha proposta de intervención específica de inclusión	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6
Observar, detectar e intervir a través de actividades co fin de favorecer actividades de inclusión educativa	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6

Ser capaz de elaborar unha memoria que reflicta as aprendizaxes máis importantes adquiridos no practicum, seguindo unha estrutura recomendada polo titor/a do máster.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6

Contidos

Tema	
Contextualización das prácticas: descrición da institución ou servizo	Obxectivos, programas, accións, recursos humanos e materiais, etc. para o desenvolvemento de actividades de aprendizaxe e deportivas dirixidas a poboacións con necesidades específicas de apoio.
Perfís profesionais e a súa relación coa atención á diversidade e as necesidades de apoio	Distintos tipos de actividades académicas e actividade física e deportiva con poboacións con necesidades específicas de apoio educativo
As prácticas externas como instrumento de desenvolvemento dos profesionais en formación e novos: deseño de actividades e programas	Coñecemento e familiarización con ferramentas para avaliación e intervención con persoas con necesidades de apoio educativo Proposta, programación e desenvolvemento de programas e accións nos centros de prácticas. Avaliación e seguimento de programas de intervención
Elaboración de memorias de progreso	Avaliación e seguimento de programas de intervención

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	5	0	5
Prácticum	80	95	175
Informes/memorias de prácticas	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Orientacións sobre a planificación, deseño e realización das actividades prácticas realizadas en centros, servizos e organizacións relacionados coas necesidades de apoio educativo
Prácticum	Traballo independente tutorizado de prácticas en institucións, organizacións e centros educativos que inclúan poboacións con necesidades de apoio educativo

Atención personalizada

	Descrición
Prácticum	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de prácticas e as memorias
Informes/memorias de prácticas	Orientacións ao alumnado de forma presencial (en aula ou titoría) ou de forma non presencial (correo electrónico ou campus virtual) sobre cuestións relacionadas coas propostas de prácticas e as memorias

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Prácticum	Informe dos titores/as externos sobre a asistencia e realización das distintas actividades prácticas	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6
Informes/memorias de prácticas	Elaboración dunha memoria sobre as actividades de prácticas de acordo a unhos criterios previamente sinalados	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6

Outros comentarios e segunda convocatoria

O Practicum I terá unha duración de 120h que os estudantes realizarán en varios centros, servizos e organizacións que traballan con persoas con discapacidade, tanto no ámbito educativo como deportivo. Asimesmo contará cunha serie de obradorios previos e simultaneos a realización das prácticas externas.

Previamente o alumnado recibirá a información e documentación necesaria para levar a cabo estas prácticas, sobre as que terán que realizar unha memoria final.

Para superar a materia é necesario obter un 5 no Informe do Titor e un 5 na Memoria Final.

As actividades non superadas en primeira convocatoria poderán ser superadas ou recuperadas na convocatoria de Xullo.

Bibliografía. Fontes de información

CID SABUCEDO, A., DOMÍNGUEZ PRIETO, E. y RAPOSO RIVAS, M. (1998). La práctica reflexiva como medio de construcción del pensamiento práctico de tutores y tutorandos. En M. A. ZABALZA BERAZA (ed.), Los tutores en el practicum: Funciones, formación y compromiso institucional (219-234). Pontevedra: Diputación Provincial de Pontevedra.Â

GARCÍA FERNÁNDEZ, A. (2006). La tutoría y la relación profesor-alumno en la formación para la inserción laboral. Revista de Educación (Madrid), 341, 197-211.

GUTIÉRREZ CUENCA, L., CORREA GOROSPE, J. M., JIMÉNEZ DE ABERASTURI APRAIZ, E. y IBÁÑEZ ETXEBERRIA, A. (2009). El modelo reflexivo en la formación de maestros y el pensamiento narrativo: estudio de un caso de innovación educativa en el Practicum de Magisterio. Revista de Educación (Madrid), 350, 493-505.

- IGLESIAS FORNEIRO, M. L. (2005). La tecnología audiovisual al servicio del practicum: el vídeo y la fotografía digital. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), El practicum como compromiso institucional: los planes de prácticas (1211-1214). Santiago: Unidixital.Â
- LATORRE MEDINA, M. J. (2007). El potencial formativo del practicum: cambio en las creencias que sobre la enseñanza práctica poseen los futuros maestros. Revista de Educación (Madrid), 343, 249-273.
- LOBATO FRAILE, C. (ed.) (1996). Desarrollo profesional y prácticas/practicum en la universidad. Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco.Â
- MARTÍNEZ FIGUEIRA, M. E. (2010b). Ser tutor, ¿Cuestión de personalidad o de profesionalidad?. Revista Educativa de Orientación y Psicopedagogía, 21 (3), 1-6.
- MOLINA RUIZ, E., IRANZO GARCÍA, P., LÓPEZ LÓPEZ, M. C. y MOLINA MERLO, M. A. (2008). Procedimientos de análisis, evaluación y mejora de la formación práctica. Revista de Educación (Madrid), 346, 335-361.
- RAPOSO RIVAS, M. (2002). Contribuciones de las Tecnologías de la Información y la Comunicación al desarrollo del practicum de futuros docentes. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), Desarrollo de competencias personales y profesionales en el practicum (1-21). Lugo: Unicopia.Â
- RAPOSO RIVAS, M. y SARCEDA GORGOSO, M.C. (2007). La integración de las TIC en la supervisión del Practicum. En A. CID SABUCEDO, M. MURADÁS LÓPEZ, Â M. A. ZABALZA BERAZA, M. GONZÁLEZ SANMAMED, M. RAPOSO RIVAS y L. IGLESIAS FORNEIRO (coord.), Buenas prácticas en el practicum (1091-1101). Santiago de Compostela: Imprenta universitaria.Â
- SCHÖN, D.A. (1992). La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones. Barcelona: Paidós-MEC.
- ZABALZA BERAZA, M. A (1989). Teoría de las Prácticas. La formación práctica de los profesores. En M. A. ZABALZA BERAZA (coord.), Actas del II Symposium sobre prácticas escolares (15-40). Pontevedra: Diputación Provincial de Pontevedra.
- (2004). Condiciones para el desarrollo del practicum. En Profesorado, Revista de curriculum y formación del profesorado, 8 (2), 1-22.
- (2005). El aprendizaje experiencial como marco teórico para el Practicum. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), El practicum como compromiso institucional: los planes de prácticas (19-34). Santiago: Unidixital.
- (2007). Buenas prácticas en el practicum: bases para su identificación y análisis. En A. CID SABUCEDO, M. RAPOSO RIVAS y A. PÉREZ ABELLÁS, El practicum: buenas prácticas en el Espacio Europeo de Educación Superior (7-34). Santiago: Tórculo.Â
- ZEICHNER, H. (1993). A formação reflexiva de professores: ideas e práticas. Lisboa: Educa.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas Externas II/P02M081V01210
Traballo Fin de Máster/P02M081V01208

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.